

Този текст служи само за информационни цели и няма правно действие. Институциите на Съюза не носят отговорност за неговото съдържание. Автентичните версии на съответните актове, включително техните преамбюли, са версиите, публикувани в Официален вестник на Европейския съюз и налични в EUR-Lex. Тези официални текстове са пряко достъпни чрез връзките, публикувани в настоящия документ

► **V** РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1305/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 17 декември 2013 година

относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета

(ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 487)

Изменен със:

		Официален вестник		
		№	страница	дата
► <u>M1</u>	Регламент (ЕС) № 1310/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г.	L 347	865	20.12.2013 г.
► <u>M2</u>	Делегиран регламент (ЕС) № 994/2014 на Комисията от 13 май 2014 година	L 280	1	24.9.2014 г.
► <u>M3</u>	Делегиран регламент (ЕС) № 1378/2014 на Комисията от 17 октомври 2014 година	L 367	16	23.12.2014 г.
► <u>M4</u>	Делегиран регламент (ЕС) 2015/791 на Комисията от 27 април 2015 година	L 127	1	22.5.2015 г.
► <u>M5</u>	Делегиран регламент (ЕС) 2016/142 на Комисията от 2 декември 2015 година	L 28	8	4.2.2016 г.
► <u>M6</u>	Регламент (ЕС) 2017/825 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 година	L 129	1	19.5.2017 г.
► <u>M7</u>	Регламент (ЕС) 2017/2393 на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2017 година	L 350	15	29.12.2017 г.
► <u>M8</u>	Делегиран регламент (ЕС) 2018/162 на Комисията от 23 ноември 2017 година	L 30	6	2.2.2018 г.
► <u>M9</u>	Делегиран регламент (ЕС) 2019/71 на Комисията от 9 ноември 2018 година	L 16	1	18.1.2019 г.
► <u>M10</u>	Регламент (ЕС) 2019/288 на Европейския парламент и на Съвета от 13 февруари 2019 година	L 53	14	22.2.2019 г.
► <u>M11</u>	Регламент (ЕС) 2020/872 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2020 година	L 204	1	26.6.2020 г.
► <u>M12</u>	Регламент (ЕС) 2020/2220 на Европейския парламент и на Съвета от 23 декември 2020 година	L 437	1	28.12.2020 г.
► <u>M13</u>	Делегиран регламент (ЕС) 2021/399 на Комисията от 19 януари 2021 година	L 79	1	8.3.2021 г.
► <u>M14</u>	Делегиран регламент (ЕС) 2021/1017 на Комисията от 15 април 2021 година	L 224	1	24.6.2021 г.
► <u>M15</u>	Регламент (ЕС) 2022/1033 на Европейския парламент и на Съвета от 29 юни 2022 година	L 173	34	30.6.2022 г.

Поправен със:

- **C1** Поправка, ОВ L 130, 19.5.2016 г., стр. 1 (1305/2013)

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 1305/2013 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 17 декември 2013 година

относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета

ДЯЛ I

ЦЕЛИ И СТРАТЕГИЯ

ГЛАВА I

Предмет и определения

Член 1

Предмет

1. С настоящия регламент се определят общите правила, които регулират подпомагането на развитието на селските райони от Съюза, финансирано от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони („ЕЗФРСР“), създаден с Регламент (ЕС) № 1306/2013. С регламента се определят целите, за които ще допринася политиката за развитие на селските райони, и съответните приоритети на Съюза за развитие на селските райони. С него се очертава стратегическия контекст за политиката за развитие на селските райони; и се формулират мерките, които трябва да бъдат приети за изпълнение на политиката за развитие на селските райони. Освен това с настоящия регламент се определят правилата за програмиране, изграждане на мрежи, управление, мониторинг и оценка на базата на отговорностите, поделени между държавите членки и Комисията, и управилата за осигуряване на координация между ЕЗФРСР и други инструменти на Съюза.

2. Настоящият регламент допълва разпоредбите на част Втора от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾.

Член 2

Определения

1. За целите на настоящия регламент се прилагат определенията за "програма", „операция“, „бенефициер“, „оводена от общностите стратегия за местно развитие“, „публични разходи“, „МСП“, „приключила операция“ и „финансови инструменти“, предвидени или посочени в член 2 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 и определенията за „по-слабо развити региони“ и „региони в преход“, предвидени в член 90, параграф 2, букви а) и б) от посочения регламент.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета (Виж страница 549 от настоящия брой на Официален вестник).

▼B

В допълнение се прилагат следните определения:

- а) „програмиране“ означава процесът на организация, на вземане на решения и на разпределяне на финансовите ресурси на няколко етапа, с участието на партньорите, който е предназначен да изпълни, на многогодишна база, съвместните действия на Съюза и държавите членки за постигане на приоритетите на Съюза за развитие на селските райони;
- б) „регион“ означава териториална единица, съответстваща на ниво 1 или 2 от Номенклатурата на териториалните единици за статистически цели (NUTS ниво 1 и 2) по смисъла на Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾;
- в) „мярка“ означава пакет от операции, които допринасят за изпълнението на един или повече приоритети на Съюза за развитие на селските райони;
- г) „ставка на помощта“ означава процентът на публичния принос към дадена операция;
- д) „разходи по трансакции“ означава допълнителните разходи, свързани с изпълнението на ангажимент, които обаче не произтичат непосредствено от неговото изпълнение или не са включени в разходите или пропуснатите доходи, които се компенсират директно и които могат да се изчислят въз основа на стандартни разходи;
- е) „земеделска площ“ означава площ, която е заета от обработваема земя, постоянно затревени площи и постоянни пасища или трайни насаждения, определени в член 4 от Регламент (ЕС) № 1307/2013;
- ж) „икономически загуби“ означава всякакъв допълнителен разход, направен от земеделски стопанин в резултат на изключителни мерки, взети от земеделския стопанин с цел намаляване на предлагането на съответния пазар или всякаква значителна загуба на продукция;
- з) „неблагоприятно климатично явление“ означава метеорологични условия като слана, бури, градушка, заледряване, проливни дъждове или тежка суша, които могат да бъдат приравнени към природно бедствие;
- и) „болести по животните“ означава болестите, посочени в списъка на болести по животните, съставен от Световната организация за здравеопазване на животните, и/или в приложението към Решение 2009/470/ЕО ⁽²⁾ на Съвета;
- й) „екологична катастрофа“ означава конкретен случай на замърсяване, заразяване или влошаване на качеството на околната среда, който е свързан с конкретно събитие и е с ограничен териториален обхват, но който не включва общи екологични рискове, които нямат връзка с конкретно събитие, като изменението на климата или замърсяване на атмосферата;
- к) „природно бедствие“ означава естествено настъпващо събитие, свързано с живата или неживата природа, което води до съществени нарушения на системите за селскостопанско производство или на горските структури и като краен резултат причинява сериозни икономически щети на селскостопанския или горския сектор;

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 г. за установяване на обща класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS) (ОВ L 154, 21.6.2003 г., стр. 1).

⁽²⁾ Решение 2009/470/ЕО на Съвета от 25 май 2009 г. относно разходите във ветеринарната област (ОВ L 155, 18.6.2009 г., стр. 30).

▼ B

- л) „катастрофично събитие“ означава непредвидено събитие, свързано с живата или неживата природа, предизвикано от човешка дейност, което води до съществени нарушения на системите за селскостопанско производство или на горските структури и като краен резултат причинява сериозни икономически щети на селскостопанския или горския сектор;
- м) „къса верига на доставки“: означава верига на доставки, в която участват ограничен брой икономически оператори, заинтересовани за сътрудничеството, местното икономическо развитие и близките териториални и социални отношения между производителите, преработвателите и потребителите;

▼ M7

- н) „млад земеделски стопанин“ означава лице на не повече от 40 години към момента на подаване на заявлението, което притежава достатъчни професионални умения и компетентност и установява за пръв път земеделско стопанство в качеството на ръководител на такова стопанство; установяването може да се извършва самостоятелно или съвместно с други земеделски стопани, независимо от правната му форма;

▼ B

- о) „тематични цели“ означава тематичните цели, определени в член 9 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
- п) „обща стратегическа рамка“ („ОСР“) означава общата стратегическа рамка, посочена в член 10 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
- р) „кълъстер“ означава групиране на независими предприятия, включително новосъздадени предприятия, малки, средни и големи предприятия, както и консултативни органи и/или научноизследователски организации, които целят да стимулират икономическата/иновативната дейност чрез утвърждаване на усилено взаимодействие, споделянето на съоръжения и обмяна на знания и експертен опит, както и чрез ефективно допринасяне за трансфера на знания, свързването в мрежа и разпространяването на информация сред предприятията в кълъстера;
- с) „гора“ означава земна площ, която се простира върху повече от 0,5 хектара с дървета, високи над 5 метра и с покритие на короните над 10 процента, или дървета, които могат да достигнат тези прагови стойности *in situ*, и която не включва земна площ, която е с преобладаващо земеделско или градско ползване, при спазване на условията на параграф 2.2;

▼ M7

- т) „дата на установяване“ означава датата, на която заявителят извършва или приключва действие(я), свързано(и) с установяването, посочено в буква н).

▼ B

2. Дадена държава членка или регион може да реши да прилага определение за гора, различно от предвиденото в параграф 1 буква с), което се основава на действащото национално право или система за инвентаризация. Държавите членки или регионите предоставят такова определение в програмата за развитие на селските райони;

3. С цел да се гарантира последователност при третирането на бенефициерите и да се вземе под внимание необходимостта от период на приспособяване, във връзка с определението на понятието „млад земеделски стопанин“, установено в параграф 1, буква н), на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 относно условията, при които дадено юридическо лице може да се счита за „млад земеделски стопанин“, както и определянето на гратисен период за придобиване на професионални умения.

ГЛАВА II

Мисия, цели и приоритети

Член 3

Мисия

ЕЗФРСР следва да допринесе за изпълнението на стратегията „Европа 2020“ чрез насърчаване на устойчивото развитие на селските райони на цялата територия на Съюза по начин, който допълва останалите инструменти на ОСП, политиката на сближаване и общата политика в областта на рибарството. Фондът допринася за развитието на селскостопански сектор на Съюза, който да е по-балансиран в териториално и екологично отношение, по-съобразен с изменението на климата и устойчив на това изменение, по-конкурентен и иновативен. Той допринася също и за развитието на селските територии.

Член 4

Цели

В обхвата на цялостната рамка на ОСП подпомагането за развитие на селските райони, включително за дейности в хранителния и в нехранителния сектор, както и в горското стопанство, допринася за постигането на следните цели:

- а) насърчаване на конкурентоспособността на селското стопанство;
- б) осигуряване на устойчивото управление на природните ресурси и на дейности, свързани с климата;
- в) постигане на балансирано териториално развитие на икономиките и общностите в селските райони, включително създаването и поддържането на заетост.

Член 5

Приоритети на Съюза за развитие на селските райони

Постигането на целите за развитие на селските райони, допринасящи за стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, следва да се осъществява чрез следните шест приоритета на Съюза за развитие на селските райони, в които са отразени съответните тематични цели на ОСП:

- 1) стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони с акцент върху следните области:
 - а) стимулиране на иновациите, сътрудничеството и развитието на базата от знания в селските райони;
 - б) укрепване на връзките между селското стопанство, производството на храни, горското стопанство и научноизследователската дейност и иновациите, включително с цел подобряване на екологичното управление и екологичните показатели;
 - в) поощряване на ученето през целия живот и професионалното обучение в секторите на селското и горското стопанство.

▼ B

- 2) повишаване на жизнеспособността на земеделските стопанства и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност във всички региони и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство и устойчивото управление на горите, с акцент върху следните области:
 - а) подобряване на икономическите резултати на всички земеделски стопанства и улесняване на реструктурирането и модернизирането на стопанствата, особено с оглед на увеличаването на пазарното участие и ориентацията и на разнообразяването в селското стопанство;
 - б) улесняване на навлизането на земеделски стопани с подходяща квалификация в селскостопанския сектор, и по-специално приемствеността между поколенията.
- 3) насърчаване на организацията на хранителната верига, включително преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти, на хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство с акцент върху следните области:
 - а) подобряване на конкурентоспособността на първичните производители чрез по-доброто им интегриране в селскостопанската и хранителната верига посредством схеми за качество, които да добавят стойност към селскостопанските продукти, популяризиране на местните пазари и къси вериги на доставки, групи на производителите и организации и междубраншови организации;
 - б) подпомагане на превенцията и управлението на риска на стопанствата.
- 4) възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство, с акцент върху следните области:
 - а) възстановяване, опазване и укрепване на биологичното разнообразие, включително в зони по "Натура 2000" и в зони с природни или други специфични ограничения и земеделие с висока природна стойност, както и на състоянието на европейските ландшафти;
 - б) подобряване управлението на водите, включително управлението на торовете и пестицидите;
 - в) предотвратяване на ерозията на почвите и подобряване на управлението им.
- 5) насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горското стопанство, с акцент върху следните области:
 - а) повишаване на ефективността при потреблението на вода в селското стопанство;
 - б) повишаване на ефективността при потреблението на енергия в селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост;
 - в) улесняване на доставките и използването на възобновяеми източници на енергия, на странични продукти, отпадъци и остатъци, и други нехранителни суровини за целите на биоикономиката;
 - г) намаляване на емисиите на парникови газове и амоняк от селското стопанство;
 - д) стимулиране на съхраняването и поглъщането на въглерода в сектора на селското и горското стопанство;

▼B

- б) насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони, с акцент върху следните области:
- а) улесняване на разнообразяването, създаването и развитието на малки предприятия, както и разкриването на работни места;
 - б) стимулиране на местното развитие в селските райони;
 - в) подобряване на достъпа до информационни и комуникационни технологии (ИКТ), използването и качеството им в селските райони.

Всички тези приоритети допринасят за междусекторните цели в областта на иновациите, околната среда и смекчаването и адаптирането към последиците от изменението на климата. Програмите може да обхващат и по-малко от шест приоритета, ако са обосновани въз основа на анализ на положението по отношение на силните и слабите страни, възможностите и заплахите ("SWOT анализ") и на предварителна оценка. Всяка програма обхваща най-малко четири приоритета. Когато държавата членка представя национална програма и пакет от регионални програми, националната програма може да обхваща по-малко от четири приоритета.

Ако е обосновано и измеримо, в програмите може да бъде поставен акцент и върху други области, с цел да се предприемат действия по един от приоритетите.

ДЯЛ II

ПРОГРАМИРАНЕ

ГЛАВА I

Съдържание на програмирането*Член 6***Програми за развитие на селските райони**

1. ЕЗФРСР действа в държавите членки чрез програмите за развитие на селските райони. Тези програми осъществяват стратегия за изпълнение на приоритетите на Съюза за развитие на селските райони чрез пакет от мерки, определени в дял III. За постигането на целите за развитие на селските райони, следвани посредством приоритетите на Съюза, се търси помощ от ЕЗФРСР.

2. Дадена държава членка може да представи или единна програма за цялата си територия, или пакет от регионални програми. Като алтернатива на това — в надлежно обосновани случаи — тя може да представи национална програма и пакет от регионални програми. Ако държавата членка представи национална програма и пакет от регионални програми, мерките и/или видовете операции се програмират на национално или регионално равнище и се осигурява съгласуваност между стратегиите на националните и регионалните програми.

▼B

3. Държавите членки с регионални програми може също да представят за одобрение в съответствие с член 10, параграф 2 национална рамка, съдържаща общи елементи за тези програми без отделни бюджетни средства.

Националните рамки на държавите членки с регионални програми могат да съдържат и таблица, в която се обобщава по региони и по години общият принос от ЕЗФРСР за съответната държава членка за целия програмен период.

*Член 7***Тематични подпрограми**

1. За да допринесат за постигането на приоритетите на Съюза за развитие на селските райони, държавите членки могат да включат в обхвата на програмите си за развитие на селските райони тематични подпрограми, които са насочени към специфични нужди. Такива тематични подпрограми могат, наред с останалото, да се отнасят до:

- а) млади земеделски стопани;
- б) малки стопанства, посочени в член 19, параграф 2, трета алинея;
- в) планински райони, посочени в член 32, параграф 2;
- г) къси вериги на доставка;
- д) жените в селските райони;
- е) смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към тях, както и биологичното разнообразие.

Примерен списък на мерките и видовете операции от особено значение за всяка тематична подпрограма е представен в приложение IV.

2. Тематичните подпрограми могат да задоволяват и специфични нужди, свързани с реструктурирането на селскостопански сектори със значително влияние върху развитието на определен селски район.

3. Установените в приложение II ставки на помощта могат да бъдат увеличени с допълнителни 10 процентни пункта за операциите, подпомагани в рамките на тематичните подпрограми, свързани с малки стопанства и къси вериги на доставка, смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него и биологично разнообразие. По отношение на младите земеделски стопани и планинските райони максималните ставки на помощта може да бъдат увеличени в съответствие с приложение II. Максималната ставка на комбинираната помощ обаче не може да превишава 90 %.

*Член 8***Съдържание на програмите за развитие на селските райони**

1. Освен елементите, посочени в член 27 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, всяка програма за развитие на селските райони включва:

- а) предварителната оценка, посочена в член 55 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

▼B

- б) SWOT анализ на положението и установяване на потребностите, които е необходимо да бъдат посрещнати в обхванатия от програмата географски район.

Анализът се структурира около приоритетите на Съюза за развитие на селските райони. Специфичните нужди във връзка с околната среда, смекчаването и адаптирането към последиците от изменението на климата и иновациите се оценяват спрямо приоритетите на Съюза за развитие на селските райони с цел да се установят подходящите отговори в тези три области в контекста на всеки приоритет;

- в) описание на стратегията, което показва, че:

- i) за всяка от областите с поставен акцент на включените в програмата приоритети на Съюза за развитие на селските райони са определени съответни цели въз основа на общите показатели, посочени в член 69, и при необходимост въз основа на специфични за програмата показатели;
 - ii) по отношение на всяка от областите с поставен акцент на включените в програмата приоритети на Съюза за развитие на селските райони са подбрани подходящи комбинации от мерки, основани на солидна интервенционна логика, подкрепена от предварителната оценка, посочена в буква а), и от анализа, посочен в буква б);
 - iii) разпределението на финансови ресурси по мерките на програмата е обосновано и адекватно за постигането на поставените цели;
 - iv) са отчетени конкретните нужди, свързани със специфичните условия на регионално и подрегионално равнище, и към тях е подхотено по конкретен начин чрез подходящо разработена комбинация от мерки или тематични подпрограми;
 - v) в програмата е интегриран целесъобразен подход към иновациите с оглед постигането на приоритетите на Съюза за развитие на селските райони, в това число ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост, към околната среда, включително специфичните нужди на зоните по "Натура 2000", и към смекчаването и адаптирането към последиците от изменението на климата;
 - vi) са предприети мерки за осигуряване на наличието на достатъчен капацитет за предоставяне на консултации относно нормативните изисквания и относно мерките, свързани с иновациите;
- г) за всяко предварително условие, установено съгласно член 19 и част II от приложение XI към Регламент (ЕС) № 1303/2013 за общите предварителни условия и съгласно приложение V към настоящия регламент, оценка кои от предварителните условия са приложими за програмата и кои от тях са изпълнени към датата на представяне на Споразумението за партньорство и на програмата. Когато приложимите предварителни условия не са изпълнени, в програмата се включва описание на действията, които ще бъдат предприети, отговорните органи и график за изпълнение на тези действия в съответствие с представеното резюме в Споразумението за партньорство.
- д) описание на рамката на изпълнението, установена за целите на член 21 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
- е) описание на всяка от избраните мерки;

▼B

- ж) плана за оценка, посочен в член 56 от Регламент (ЕС) № 1303/2013. Държавите членки предвиждат достатъчни ресурси с цел задоволяване на установените потребности и осигуряване на необходимия мониторинг и оценка;
- з) план за финансиране, който включва:

▼M12

- i) таблица, посочваща в съответствие с член 58, параграф 4 и член 58а, параграф 2 от настоящия регламент, предвиденото общо участие на ЕЗФРСР за всяка година. Тази таблица посочва отделно допълнителните средства, посочени в член 58а, параграф 2 от настоящия регламент. Когато е приложимо, таблицата също така посочва поотделно, в рамките на общото участие на ЕЗФРСР, бюджетните кредити, предвидени за по-слабо развитите региони, и средствата, прехвърлени на ЕЗФРСР по силата на член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1307/2013. Планираното годишно участие на ЕЗФРСР е съвместимо с Многогодишната финансова рамка;
- ii) таблица, посочваща общият размер на планираното участие на Съюза и приложимото процентно участие на ЕЗФРСР за всяка мярка, за всеки вид операция със специално процентно участие на ЕЗФРСР, за вида операция, посочен в член 37, параграф 1 и член 39а, за вида операция, посочен в член 38, параграф 3 и член 39, параграф 1, когато държава членка прилага процент, по-малък от 30 %, и за техническата помощ. Когато е приложимо, в тази таблица се посочва поотделно процентното участие на ЕЗФРСР за по-слабо развитите региони и за останалите региони;

▼B

- и) план на показателите с разбивка по области с поставен акцент, който включва целите, посочени в член 8, параграф 1, буква в), подточка i), както и, планираните резултати и планираните разходи по всяка мярка за развитие на селските райони по отношение на съответната област с поставен акцент;
- й) когато е приложимо, таблица за допълнително национално финансиране за всяка мярка в съответствие с член 82;
- к) когато е приложимо, списък на схеми за помощ от обхвата на член 81, параграф 1, които да бъдат използвани за изпълнението на програмите;
- л) информация за допълване с мерките, финансирани от другите инструменти на общата селскостопанска политика и чрез европейските структурни и инвестиционни фондове („ЕСИФ“);
- м) разпоредби за изпълнение на програмата, включително:
- i) определяне от държавата членка на всички органи, предвидени в член 65, параграф 2, и, за информация, кратко описание на структурата за управление и контрол;
- ii) описание на процедурите за мониторинг и оценка, както и състава на комитета за мониторинг;
- iii) разпоредбите, с които да се гарантира, че програмата е оповестена публично, включително чрез националната мрежа за селските райони, посочена в член 54;

▼B

- iv) описание на подхода, с който се определят принципите по отношение на установяването на критериите за подбор на операциите и местните стратегии за развитие съобразно със съответните цели; във връзка с това държавите членки могат да предвидят да се отдава приоритет на МСП, които са свързани със сектора на селското и горското стопанство.
 - v) във връзка с местното развитие, когато е приложимо, описание на механизмите, с цел да се гарантира съгласуваност между дейностите, предвидени по линия на стратегията за местно развитие, мярката „сътрудничество“, посочена в член 35, и мярката „основни услуги и обновяване на селата в селските райони“, посочена в член 20, включително връзките между градовете и селата;
 - н) действията, предприети за привличане на партньорите, посочени в член 5 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, и обобщение на резултатите от консултациите с партньорите;
 - о) когато е приложимо, структурата на националната мрежа за селските райони, посочена в член 54, параграф 3, и разпореждбите за нейното управление, които ще формират основата за годишните ѝ планове за действие.
2. Когато програма за развитие на селските райони предвижда тематични подпрограми, всяка от тези подпрограми включва:
- а) конкретен анализ на положението, който се основава на SWAT методологията, и установяване на потребностите, които трябва да бъдат посрещнати от подпрограмата;
 - б) конкретни цели на равнище подпрограма и набор от мерки въз основа на подробно определяне на интервенционната логика на подпрограмата, включително оценка на очакваното участие на избраните мерки за постигане на целите;
 - в) отделен план на специфичните показатели заедно с планираните резултати и планираните разходи за всяка мярка за развитие на селските райони, избрана по отношение на съответна област с поставен акцент.

3. Комисията приема актове за изпълнение за определяне на правила за представянето на елементите по параграфи 1 и 2 в програмите за развитие на селските райони и правила за съдържанието на националните рамки, посочени в член 6, параграф 3. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

*ГЛАВА II****Подготовка, одобрение и изменение на програмите за развитие на селските райони****Член 9***Предварителни условия**

Освен общите предварителни условия, посочени в приложение XI, част II към Регламент (ЕС) № 1303/2013, предварителните условия, посочени в приложение V към настоящия регламент, се прилагат при програмирането за ЕЗФРСР, ако имат отношение и са приложими към преследваните конкретни цели в рамките на приоритетите на програмата.

Член 10

Одобряване на програмите за развитие на селските райони

1. Държавите членки представят на Комисията предложение за всяка програма за развитие на селските райони, съдържащо информацията, посочена в член 8.
2. Всяка програма за развитие на селските райони се одобрява от Комисията посредством акт за изпълнение.

Член 11

Изменение на програмите за развитие на селските райони

Исканията на държавите членки за изменение на програмите се одобряват в съответствие със следните процедури:

- a) Комисията взема решения посредством актове за изпълнение относно исканията за изменения на програмите по отношение на един или повече от следните въпроси:
 - i) промяна в програмната стратегия чрез промяна с повече от 50 % в количествено изразен резултат, свързан с област с поставен акцент;
 - ii) промяна в процентното участие на ЕЗФРСР в една или повече мерки;
 - iii) промяна на цялото участие на Съюза или на годишното му разпределение на равнище програма;
- b) Посредством актове за изпълнение Комисията одобрява искания за промени в програмата във всички останали случаи. Те включват по-специално:
 - i) въвеждане или оттегляне на мерки или видове операции;
 - ii) промени в описанието на мерките, включително промени в условията за допустимост.
 - iii) прехвърляне на средства между мерки, които се изпълняват при условията на различно процентно участие на ЕЗФРСР;

За целите на буква б), подточки i) и ii) и буква б), подточка iii) обаче, когато прехвърлянето на средства представлява по-малко от 20 % от разпределението за дадена мярка и по-малко от 5 % от общото участие на ЕЗФРСР в програмата, одобрението се счита за дадено, ако в срок от 42 работни дни от получаването на искането Комисията не е взела решение по него. Този срок не включва срока, който започва да тече от деня след датата, на която Комисията е изпратила коментарите си до държавата членка, и приключва в деня, в който държавата членка отговори на тези коментари.

- v) Одобрението на Комисията не се изисква за поправяне на грешки от чисто езиков или редакционен характер, които не засягат изпълнението на политиката и мерките. Държавите членки информират Комисията за тези изменения.

Член 12

Правила относно процедурите и сроковете

Комисията приема актове за изпълнение, с които определя правила относно процедурите и сроковете за:

- а) одобрение на програмите за развитие на селските райони и на националните рамки;
- б) внасяне и одобрение на предложения за изменение на програмите за развитие на селските райони и на предложения за изменение на националните рамки, включително на влизането им в сила и на графици за внасянето им по време на програмния период.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

ДЯЛ III

ПОДПОМАГАНЕ НА РАЗВИТИЕТО НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

ГЛАВА I

Мерки

Член 13

Мерки

Всяка мярка за развитие на селските райони се програмира с оглед да допринесе конкретно за постигането на един или повече приоритети на Съюза за развитие на селските райони. В приложение VI е включен примерен списък с мерки с особено значение за приоритетите на Съюза.

Член 14

Трансфер на знания и действия за осведомяване

1. Подпомагането по тази мярка обхваща дейности за професионално обучение и придобиване на умения, демонстрационни дейности и действия за осведомяване. Дейностите за професионално обучение и придобиване на умения могат да включват курсове за обучение, семинари и индивидуално обучение.

Подпомагането може да обхваща и краткосрочен обмен на опит в управлението на земеделски и горски стопанства, както и посещения на земеделски и горски стопанства.

2. Подпомагането по тази мярка е в полза на лица, ангажирани в сектора на селското стопанство, храните и горското стопанство, стопанисващите земи и други икономически субекти, които са МСП, осъществяващи дейност в селски райони.

Бенефициер на помощта е доставчикът на обучение или на други форми на трансфер на знания и действия за осведомяване.

3. Помощите по тази мярка не включват курсове за инструктиране или обучение, които са част от стандартни програми или системи за обучение за средни или висши училища.

▼ B

Структурите, предоставящи услуги по трансфер на знания и информационни услуги, разполагат с необходимия капацитет под формата на квалификации на персонала и редовно обучение за изпълнение на тази задача.

▼ M7

4. Допустими разходи по тази мярка са разходите за организиране и провеждане на трансфера на знания или действията за осведомяване. Инфраструктура, установена в резултат на демонстрация, може да се използва след приключването на операцията. При демонстрационни проекти подпомагането може да включва и съответните разходи за инвестиции. Допустими са също така пътните и квартирните разходи и дневните на участниците, както и разходите за заместване на земеделските стопани. Всички разходи, определени по настоящия параграф, се изплащат на бенефициера.

▼ B

5. За да се гарантира, че схемите за обмен на опит и посещения на земеделски и горски стопанства са ясно разграничени от подобни действия по други схеми на Съюза, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 относно продължителността и съдържанието на схемите за обмен на опит и посещения на земеделски и горски стопанства.

6. Комисията приема актове за изпълнение, с които определя правилата относно условията за заплащане на разходите на участниците, включително посредством ваучери и други подобни форми.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

*Член 15***Консултантски услуги, управление на стопанството и услуги по заместване в стопанството**

1. Подпомагането по тази мярка се предоставя за:

а) подпомагане на земеделските стопани, младите земеделски стопани съгласно определението в настоящия регламент, горските стопани, други лица, стопанисващи земи и МСП в селските райони, с оглед да се възползват от консултантски услуги за подобряване на икономическите и екологичните показатели, както и на климатичната съобразеност и устойчивост на изменението на климата на техните стопанства, предприятия и/или инвестиции;

б) насърчаване на въвеждането на услуги по управление на стопанства, услуги по заместване в стопанства и консултантски услуги в областта на селското стопанство, както и в областта на горското стопанство, включително системата за съвети в селското стопанство, посочена в членове 12—14 от Регламент (ЕС) № 1306/2013;

в) насърчаване на обучението на консултанти.

▼ M7

2. Бенефициер на подпомагането, предоставено в съответствие с параграф 1, букви а) и в), е или доставчикът на консултации или обучение, или управляващият орган. Когато бенефициер е управляващият орган, доставчикът на консултации или обучение се избира от орган, който е функционално независим от управляващия орган. Подпомагането, предвидено в параграф 1, буква б), се предоставя на органа или структурата, избрани да въведат услугите за управление на стопанства, услуги по заместване в стопанства, консултантски услуги в областта на селското стопанство и консултантски услуги в областта на горското стопанство.

▼ M7

3. Органите или структурите, избрани да предоставят консултации, трябва да разполагат с подходящи ресурси от редовно обучен и квалифициран персонал и консултантски опит и да се характеризират с надеждност по отношение на областите, в които дават консултации. Доставчиците по тази мярка се избират чрез процедура за подбор, която е отворена за участие както за публични, така и за частни структури. Процедурата за подбор е обективна и изключва кандидати с конфликт на интереси.

▼ B

При предоставянето на консултации с консултантските услуги се съблюдават задълженията за поверителност на информацията съгласно член 13, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1306/2013.

▼ M7

3а. За целите на настоящия член държавите членки извършват в съответствие с член 65, параграф 1 всички проверки на равнището на доставчика на консултации или обучение.

▼ B

4. Консултациите за отделни земеделски стопани, млади земеделски стопани, съгласно определението в настоящия регламент и други лица, стопанисващи земи, са свързани най-малко с един приоритет на Съюза за развитие на селските райони и обхващат най-малко един от следните елементи:

- а) задълженията на равнище стопанство, произтичащи от законово установените изисквания за управление и/или стандартите за добро земеделско и екологично състояние, предвидени в глава I на дял VI от Регламент (ЕС) № 1306/2013;
- б) където е приложимо, селскостопанските практики от полза за климата и околната среда, установени в дял III, глава 3 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, и поддръжката на земеделските площи съгласно член 4, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) № 1307/2013;
- в) мерките на равнище стопанство, предвидени в програмите за развитие на селските райони, които са насочени към модернизиране на стопанството, изграждане на конкурентоспособност, секторна интеграция, иновации и пазарно ориентиране, както и насърчаване на предприемачеството;
- г) изискванията, определени от държавите членки за изпълнението на член 11, параграф 3 от Рамковата директива за водите;
- д) изискванията, определени от държавите членки за изпълнение на член 55 от Регламент (ЕО) № 1107/2009, по-специално спазване на общите принципи на интегрираното управление на вредителите, както е посочено в член 14 от Директива 2009/128/ЕО; или
- е) когато е приложимо, стандартите за безопасност на труда или стандартите за безопасност на стопанствата;
- ж) специфични съвети за земеделски стопани, които създават стопанство за първи път.

► **C1** Консултациите могат да обхващат и други въпроси, по-специално информация, свързана с мерките за смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него, биологичното разнообразие и опазването на водите, както е посочено в приложение I към Регламент (ЕС) № 1306/2013, или въпроси, свързани с икономическите и екологичните показатели на земеделското стопанство, включително въпросите на конкурентоспособността. ◀ Тук могат да бъдат включени и консултации относно разработването на къси вериги на доставки, биологичното земеделие и здравните аспекти на животновъдството.

▼B

5. Консултациите за горски стопани обхващат като минимум приложимите задължения съгласно директиви 92/43/ЕИО, 2009/147/ЕО и Рамковата директива за водите. Консултациите могат да включват и въпроси, свързани с икономическата и екологичната ефективност на горското стопанство.
6. Консултациите за МСП могат да включват въпроси, свързани с икономическата и екологичната ефективност на предприятието.
7. Когато това е надлежно обосновано и уместно, консултациите могат да се предоставят отчасти в група, като същевременно се отчита положението на всеки отделен потребител на консултантските услуги.
8. Помощите по параграф 1, букви а) и в) се ограничават до максималните суми, определени в приложение II. Помощите по параграф 1, буква б) са намаляващи за максимален период от пет години от установяването.

*Член 16***Схеми за качеството за селскостопански продукти и храни****▼M7**

1. Подпомагането по тази мярка обхваща присъединяването за първи път или участието през предходните пет години на земеделски стопани или групи земеделски стопани във:

▼B

- a) схеми за качество, установени съгласно следните регламенти и разпоредби:
 - i) Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾;
 - ii) Регламент (ЕО) № 834/2007 ⁽²⁾;
 - iii) Регламент (ЕС) № 110/2008 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾;
 - iv) Регламент на Съвета (ЕИО) 1601/91 ⁽⁴⁾;
 - v) Част II, дял II, глава I, раздел 2 от Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Съвета по отношение на виното.
- б) схеми за качество, включително схеми за сертифициране на земеделските стопанства, за селскостопанските продукти, памука или храните, които държавите членки признават като отговарящи на следните критерии:
 - i) специалните особености на готовия продукт по такива схеми произтича от ясни задължения, с които да се гарантира което и да е от следните:
 - специфични характеристики на продукта,

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни (ОВ L 343, 14.12.2012 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (ЕО) № 834/2007 на Съвета от 28 юни 2007 г. относно биологичното производство и етикетването на биологични продукти и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 2092/91 (ОВ L 189, 20.7.2007 г., стр. 1).

⁽³⁾ Регламент (ЕО) № 110/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2008 г. относно определянето, описанието, представянето, етикетването и защитата на географските указания на спиртните напитки и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 1576/89 на Съвета (ОВ L 39, 13.2.2008 г., стр. 16).

⁽⁴⁾ Регламент (ЕИО) № 1601/91 на Съвета от 10 юни 1991 г. относно установяване на общи правила за определянето, описанието и представянето на ароматизирани вина, ароматизирани напитки на винена основа и ароматизирани коктейли от лозаро-винарски продукти (ОВ L 149, 14.6.1991 г., стр. 1).

▼ B

- специфични селскостопански или производствени методи, или
 - определено качество на готовия продукт, което значително надхвърля пазарните стокови стандарти по отношение на общественото здраве, здравето на животните или растенията, хуманното отношение към животните или опазването на околната среда;
- ii) схемата е отворена за всички производители;
 - iii) схемата включва задължителни продуктови спецификации и спазването на тези спецификации се проверява от публични органи или от независим орган за инспекция;
 - iv) схемата е прозрачна и осигурява възможност за пълно проследяване на продуктите; или
- v) схеми за доброволно сертифициране на селскостопански продукти, които държавите членки признават като съблюдаващи насоките за най-добри практики на Съюза за прилагане на схеми за доброволно сертифициране на селскостопански продукти и храни.

▼ M7

2. Подпомагането по тази мярка може да покрива и разходите, произтичащи от дейности за предоставяне на информация и популяризиране, осъществявани от групи производители по отношение на продукти, които попадат в обхвата на схема за качество, получаваща подпомагане съгласно параграф 1 от настоящия член. Чрез дерогация от член 70, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, тези дейности могат да бъдат осъществявани само на вътрешния пазар.

3. Подпомагането по параграф 1 се отпуска като годишно поощрително плащане, чийто размер се определя съобразно размера на постоянните разходи, възникнали от участието в подпомогани схеми, за максимален срок от пет години.

В случай на присъединяване за първи път преди подаването на заявление за подпомагане съгласно параграф 1, максималният срок от пет години се намалява с броя на годините, изтекли от присъединяването за първи път към схемата за качество до момента на подаване на заявлението за подпомагане.

За целите на настоящия параграф „постоянни разходи“ означава разходите, възникнали от присъединяването към подпомогана схема за качество и годишната вноска за участие в такава схема, включително, при необходимост, разходите за проверки, които се изискват за удостоверяване на спазването на спецификациите на схемата.

За целите на настоящия член „земеделски стопанин“ означава активен земеделски стопанин по смисъла на член 9 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, така както се прилага в съответната държава членка.

▼ B

4. Помощите се ограничават до максималната ставка на помощта и сума, определена в приложение II.

5. С оглед на спазването на новата правна уредба на Съюза, която би могла да окаже въздействие върху подпомагането по линия на тази мярка, както и за да се осигури съответствие с останалите инструменти на Съюза относно популяризирането на земеделските мерки и да се предотврати нарушаване на конкуренцията, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 относно специфичните схеми на Съюза от обхвата на параграф 1, буква а) и характеристиките на групите производители и видовете дейности, които могат да получат подпомагане по параграф 2, определянето на условия за предотвратяване на дискриминацията по отношение на определени продукти и определяне на условията, въз основа на които търговски марки трябва да бъдат изключени от подпомагане.

▼B*Член 17***Инвестиции в материални активи**

1. Подпомагането по тази мярка обхваща инвестиции в материални и/или нематериални активи, които:

а) подобряват общата ефективност и устойчивост на земеделското стопанство;

▼M7

б) са свързани с преработката, предлагането на пазара и/или развитието на селскостопански продукти, които попадат в обхвата на приложение I към ДФЕС, или на памук, с изключение на рибни продукти; резултатът от производствения процес може да бъде продукт, който не е включен в обхвата на посоченото приложение; когато подпомагането се предоставя под формата на финансови инструменти, вложените ресурси също могат да бъдат продукт, който не е включен в обхвата на посоченото приложение, при условие че инвестицията допринася за постигането на един или повече от приоритетите на Съюза за развитие на селските райони;

▼B

в) се отнасят до инфраструктура, свързана с развитието, модернизиранието или адаптирането на селското и горското стопанство, включително достъп до земеделска и горска земя, комасация и подобряване на земи, и енерго- и водоснабдяване и спестяване на енергия и вода; или

г) представляват инвестиции в непроизводствени дейности, свързани с постигане на агроекологичните цели и целите в областта на климата, които се преследват с настоящия регламент, включително природозащитен статус на видовете и местообитанията, свързан с биологичното разнообразие, както и увеличаване на привлекателността на зоните по "Натура 2000" или други системи с висока природна стойност, които следва да се определят в програмата.

2. Подпомагане по параграф 1, буква а) се предоставя за земеделски стопани или групи от земеделски стопани.

В случай на инвестиции за подкрепа на реструктурирането на земеделски стопанства, държавите членки насочват помощта към стопанствата в съответствие с извършения SWOT анализ по отношение на приоритета на Съюза за развитие на селските райони „повишаване на жизнеспособността на стопанствата и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност във всички региони, както и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство и устойчивото управление на горите“.

3. Подпомагането по параграф 1, букви а) и б) е ограничено до максималните ставки на помощта, установени в приложение II. Тези максимални ставки могат да се увеличат за млади земеделски стопани, за колективни инвестиции, включително свързаните със сливания на организации на производители, и за интегрирани проекти, които включват подпомагане в рамките на повече от една мярка, за инвестиции в райони с природни и други специфични ограничения съгласно член 32, за инвестиции, свързани с операции по член 28 и 29 и за операции, подпомагани по линия на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост в съответствие със ставките на помощта, определени в приложение I. Максималната ставка на комбинираната помощ обаче не може да превишава 90 %.

▼ C1

4. Подпомагането по параграф 1, букви в) и г) подлежи на ставките на помощта, установени в приложение II.

▼ M7

5. На млади земеделски стопани, които за пръв път установяват земеделско стопанство, на което са ръководители, може да бъде предоставено подпомагане във връзка с инвестиции, направени с цел спазване на стандартите на Съюза, приложими по отношение на селскостопанското производство, включително безопасността на труда. Такова подпомагане може да бъде предоставено за не повече от 24 месеца от датата на установяване, определена в програмата за развитие на селските райони, или до приключването на дейностите, определени в бизнес плана, посочен в член 19, параграф 4.

▼ B

6. Ако в правото на Съюза бъдат наложени нови изисквания за земеделските стопани, може да бъде предоставено подпомагане за инвестиции с цел съобразяване с тези изисквания, като това подпомагане се предоставя за не повече от 12 месеца от датата, на която изискванията стават задължителни за земеделските стопанства.

Член 18

Възстановяване на потенциала за селскостопанска продукция, претърпял щети в резултат на природни бедствия и катастрофични събития, и въвеждане на подходящи превантивни мерки

1. Подпомагането по тази мярка обхваща:
 - а) инвестициите в превантивни мерки, насочени към ограничаване на последствията от вероятни природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития;
 - б) инвестиции за възстановяване на потенциала на земеделските земи и на селскостопанския производствен потенциал, нарушени от природни бедствия, неблагоприятни климатични явления и катастрофични събития.
2. Подпомагането се предоставя на земеделски стопани или групи земеделски стопани. Подпомагането се предоставя и на субекти от публичния сектор, когато се установи връзка между инвестициите, направени от такива субекти, и селскостопанския производствен потенциал.
3. Подпомагането по параграф 1, буква б) се предоставя, при условие че компетентните публични органи на държавите членки официално признаят настъпването на природно бедствие и причиняването на разрушения в размер най-малко на 30 % от съответния селскостопански потенциал вследствие на настъпването на това бедствие или на мерките, приети в съответствие с Директива 2000/29/ЕО на Съвета⁽¹⁾ за ликвидиране или ограничаване на болест по растенията или нашествие на вредители.
4. По тази мярка не се предоставя подпомагане за загуби на доход, дължащи се на природното бедствие или катастрофичното събитие.

Държавите членки гарантират, че се избягва свръхкомпенсация в резултат на комбиниране на настоящата мярка с други финансови инструменти на национално равнище или на равнището на Съюза или с частни застрахователни схеми.

⁽¹⁾ Директива 2000/29/ЕО на Съвета от 8 май 2000 г. относно защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността (ОВ L 169, 10.7.2000 г., стр. 1).

▼B

5. Подпомагането по параграф 1, буква а) е ограничено до максималните ставки на помощта, установени в приложение II.

*Член 19***Развитие на стопанството и стопанската дейност**

1. Подпомагането по тази мярка обхваща:
 - а) помощ при стартиране за:
 - i) млади земеделски стопани;
 - ii) неселскостопански дейности в селските райони;
 - iii) развитието на малки стопанства;
 - б) инвестиции в установяването и развитието на неселскостопански дейности;
 - в) годишно или еднократно подпомагане на земеделски стопани, отговарящи на условията по схемата за дребни земеделски стопани, установена в дял V от Регламент (ЕС) № 1307/2013 („схема за дребни земеделски стопани“), които трайно прехвърлят стопанството си на друг земеделски стопанин;
2. Подпомагането по параграф 1, буква а), подточка i) се предоставя на млади земеделски стопани.

Подпомагането по параграф 1, буква а), подточка ii) се предоставя на земеделски стопани или членове на земеделското домакинство, които го разнообразяват с неселскостопански дейности, както и на микро- и малки предприятия и на физически лица в селските райони.

Подпомагането по параграф 1, буква а), подточка iii) се предоставя на малки стопанства, определени от държавите членки.

Подпомагането по параграф 1, буква б) се предоставя на микро- и малки предприятия и на физически лица в селските райони, както и на земеделски стопани или членове на земеделско домакинство.

Подпомагането по параграф 1, буква в) се предоставя на земеделски стопани, които към момента на внасянето на заявленията им за подпомагане отговарят от поне една година на условията за участие в схемата за дребни земеделски стопани и които са се задължили да прехвърлят трайно цялото си стопанство и съответните права за получаване на плащане на друг земеделски стопанин. Подпомагането се изплаща от датата на прехвърлянето до 31 декември 2020 г. или се изчислява за този период и се изплаща като еднократна сума.

3. За член на земеделско домакинство може да се разглежда всяко физическо или юридическо лице или група физически или юридически лица, независимо какъв правен статус има групата и нейните членове по силата на националното право, с изключение на селскостопанските работници. Когато юридическо лице или група от юридически лица се счита за член на земеделското домакинство, този член трябва да упражнява селскостопанска дейност в земеделското стопанство към момента на подаване на заявлението за подпомагане.

▼M7

4. Заявлението за подпомагане по параграф 1, буква а), подточка i) се подава най-късно 24 месеца след датата на установяването.

▼M7

Подпомагането по параграф 1, буква а) се предоставя само при представянето на бизнес план. Изпълнението на този бизнес план започва най-късно девет месеца след датата на решението за отпускане на помощта. Бизнес планът е с максимална продължителност пет години.

В бизнес плана се предвижда, че младият земеделски стопанин започва да спазва член 9 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, така както се прилага в съответната държава членка, в срок от 18 месеца от датата на решението за отпускане на помощта.

Държавите членки определят действието(ята) по член 2, параграф 1, буква т) в програмите за развитие на селските райони.

Държавите членки определят горни и долни прагове за достъп до подпомагане на бенефициер или стопанство съгласно параграф 1, буква а), подточки i) и iii). Долният праг за подпомагане по параграф 1, буква а), подточка i) е по-висок от горния праг за подпомагане по параграф 1, буква а), подточка iii). Подпомагането се ограничава до стопанства, попадащи в обхвата на определението за микро- и малки предприятия.

4а. Чрез дерогация от член 37, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, подпомагането по параграф 1, буква а), подточка i) от настоящия член може да се предостави и под формата на финансови инструменти или като комбинация от безвъзмездни средства и финансови инструменти.

5. Подпомагането по параграф 1, буква а) се изплаща най-малко на две вноски. Плащанията могат да бъдат намаляващи. Плащането на последната вноска по параграф 1, буква а), подточки i) и ii) се извършва само при коректно изпълнение на бизнес плана.

▼B

►C1 6. Максималната сума на подпомагането по параграф 1, буква а) е установена в приложение П. ◀ Държавите членки определят сумата на подпомагането по параграф 1, буква а), подточки i) и ii), като отчитат и социално-икономическата ситуация в програмния район.

7. Подпомагането по параграф 1, буква в) се равнява на 120 % от годишното плащане, което бенефициерът, който отговаря на условията, получава по схемата за дребни земеделски стопани.

8. За да се осигури ефикасно и ефективно използване на ресурсите на ЕЗФРСР, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 за определяне на минималното съдържание на бизнес плановете и критериите, които ще се използват от държавите членки за определяне на праговете, посочени в параграф 4 от настоящия член.

*Член 20***Основни услуги и обновяване на селата в селските райони**

1. Подпомагането по тази мярка обхваща по-специално:
 - а) изготвяне и актуализиране на планове за развитие на общините и селата в селските райони и на техните основни услуги и на планове за защита и управление, отнасящи се до обекти по "Натура 2000" и други райони с висока природна стойност;

▼ B

- б) инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура, включително инвестиции в енергия от възобновяеми източници и спестяване на енергия;
- в) широколентова инфраструктура, включително нейното създаване, подобрене и разширяване, пасивна широколентова инфраструктура и мерки за достъп до решения чрез широколентова инфраструктура и електронно правителство;
- г) инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на основни услуги на местно равнище за населението в селските райони, включително за отдых и културни дейности, както и на съответната инфраструктура;
- д) инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдых, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура;
- е) проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и подобряване на културното и природното наследство на села, ландшафта в селски райони и обекти с висока природна стойност, включително съответните социално-икономически аспекти, както и действия за повишаване на екологичната информираност;
- ж) инвестиции, чиято цел е преместването на дейности и преустройството на сгради или други съоръжения, разположени във или в близост до населени места от селски тип, с оглед подобряване на качеството на живот или повишаване на екологичната ефективност на населеното място.

2. Подпомагането по тази мярка се отнася единствено до малка по мащаби инфраструктура съгласно определеното в програмата от всяка държава членка. Програмите за развитие на селските райони обаче могат да предвиждат специфични дерогации от това правило за инвестиции в широколентова инфраструктура и енергия от възобновяеми източници. В този случай се предвиждат ясни критерии за осигуряване на взаимно допълване с помощта в рамките на други инструменти на Съюза.

3. Инвестициите по параграф 1 отговарят на критериите за подпомагане, когато съответните операции се изпълняват в съответствие с плановете за развитие на общините и селата в селските райони и техните основни услуги, когато са налице такива плановете, и са съгласувани със съответна стратегия за местно развитие.

▼ M7

4. Параграфи 2 и 3 не се прилагат, когато подпомагането се предоставя под формата на финансови инструменти.

▼ B*Член 21***Инвестиции в развитието на горските площи и подобряване на жизнеспособността на горите**

- 1. Подпомагането по тази мярка се отнася до:
 - а) залесяване и създаване на гористи местности;
 - б) създаване на агро-лесовъдни системи;

▼B

- в) превенция и възстановяване на вредите върху горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития, включително нашествия от вредители и поява на болести, и заплахи, свързани с климата;
- г) инвестиции за подобряване на устойчивостта и екологичната стойност, както и на потенциала на горските екосистеми за смекчаване на последиците от изменението на климата;
- д) инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти.

▼C1

2. Ограниченията на собствеността върху гори, установени в членове 22—26, не се прилагат към тропичните или субтропичните гори и към залесените площи на териториите на Азорските острови, Мадейра, Канарските острови, малките острови в Егейско море по смисъла на Регламент (ЕС) № 229/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ и френските най-отдалечени региони.

▼B

За стопанства над определен размер, които държавите членки определят в програмата, подпомагане се предоставя само при представяне на необходимата информация от план за управление на горите или на еквивалентен инструмент в съответствие с устойчивото управление на горите, както е определено от конференцията на министрите за опазване на горите в Европа от 1993 г.

*Член 22***Залесяване и създаване на горски масиви**

1. Подпомагането по член 21, параграф 1, буква а) се предоставя на публични и частни стопани на земя и техни асоциации и покрива разходите за установяване и за годишна премия за хектар, която да покрива разходите за пропуснати доходи от селскостопанска дейност и за поддръжка, включително ранните и късните прочиствания, за максимален период от дванадесет години. Когато земята е собственост на държавата, подпомагане може да се предостави само ако субектът, стопанисващ земята, е частноправен субект или община.

Подпомагането за залесяване на земя, която е собственост на публични органи, или за бързорастящи дървета покрива само разходите за установяване.

2. Допустими за подпомагане са земеделски и неземеделски земи. Засадените растителни видове са пригодени към екологичните и климатичните условия на района и отговарят на минимални екологични изисквания. Не се отпуска помощ за засаждане на дървесни видове с кратък цикъл на ротация, коледни елхи или бързорастящи дървета за производството на енергия. В райони, където залесяването е затруднено от тежки почвено-климатични условия, помощ може да се отпуска за засаждането на други многогодишни дървесни видове като храсти или храстовидна растителност, подходящи за местните условия.

3. С цел да се гарантира, че залесяването на земеделска земя съответства на целите на политиката за околната среда, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 относно определянето на минимални екологични изисквания, посочени в параграф 2 от настоящия член.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 229/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 13 март 2013 г. за определяне на специфични мерки в областта на селското стопанство по отношение на малките острови в Егейско море и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1405/2006 на Съвета (ОВ L 78, 20.3.2013 г., стр. 41).

▼ M7*Член 23***Създаване, възобновяване или възстановяване на агролесовъдни системи**

1. Подпомагането по член 21, параграф 1, буква б) се предоставя на частни стопани на земя, както и на общини и техни асоциации и покрива разходите за създаване, възобновяване и/или възстановяване и за годишна премия за хектар, която да покрива разходите за поддръжка за максимален срок от пет години.

▼ B

2. За целите на настоящия член "агро-лесовъдни системи" означава онези системи за използване на земята, при които се отглеждат комбинирано дървета и селскостопански култури на една и съща площ. Държавите членки определят минималния и максималния брой дървета на хектар, като се съобразяват с местните почвено-климатични и екологични условия, горските видове и с необходимостта от осигуряване на устойчиво земеделско ползване на земята.

3. Помощите се ограничават до максималния размер, определен в приложение II.

*Член 24***Предотвратяване и възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития**

1. Подпомагането по член 21, параграф 1, буква в) се предоставя на частни и публични горски стопани и други частноправни и публични субекти и техни асоциации и покрива разходите за:

- а) изграждане на защитна инфраструктура. В случай на противопожарни просеки помощта може да покрива също участие за финансиране на разходите за поддръжка. Не се предоставя подпомагане за свързани селскостопански дейности в райони, попадащи в обхвата на агроекологични ангажименти;
- б) местни превантивни дейности с малък мащаб за борба с пожарите или други природни бедствия, включително използването на тревопасни животни;
- в) изграждане и усъвършенстване на средства за мониторинг на горски пожари, нашествия на вредители и поява на болести, както и на комуникационна техника; и
- г) възстановяване на горския потенциал, повреден вследствие на пожари и други природни бедствия, включително вредители, болести, както и катастрофални събития и събития, свързани с изменението на климата.

2. В случай на превантивни действия във връзка с вредители и болести рискът от настъпване на съответното бедствие трябва да се подкрепя от научни доказателства и да бъде признат от научни обществени организации. Когато е уместно, в програмите трябва да се предоставя списък на видовете вредители по растенията, които могат да причинят бедствия.

Операциите, допустими за подпомагане, са съгласувани с въведения от държавите членки план за опазване на горите. За стопанства над определен размер, който държавите членки определят в програмата, подпомагане се предоставя само при представяне на необходимата информация от план за управление на горите или на еквивалентен инструмент, съобразен с устойчивото управление на горите, както е определено от конференцията на министрите за опазване на горите в Европа от 1993 г., с подробно формулирани превантивни цели.

▼ B

Горските райони, класифицирани като райони със среден или висок риск от пожари според плана за опазване на горите, установен от държавите членки, са допустими за подпомагане, свързано с предотвратяване на горски пожари.

3. Подпомагането по параграф 1, буква г) се предоставя, при условие че компетентните публични органи на държавите членки официално признаят настъпването на природно бедствие и причиняването на разрушения в размер на най-малко 20 % от съответния горски потенциал вследствие на настъпването на това бедствие или на мерките, приети в съответствие с Директива 2000/29/ЕО за ликвидиране или ограничаване на болест по растенията или нашествие на вредители.

4. По тази мярка не се предоставя подпомагане за загуби на доход, дължащи се на природното бедствие.

Държавите членки гарантират, че се избягва свръхкомпенсация в резултат на комбиниране на настоящата мярка с други финансови инструменти на национално равнище или на равнището на Съюза или с частни застрахователни схеми.

*Член 25***Инвестиции, подобряващи устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми**

1. Подпомагането по член 21, параграф 1, буква г) се предоставя на физически лица, частни и публични горски стопани и други частноправни и публични субекти и техни асоциации.

2. Инвестициите са насочени към постигането на поетите ангажименти във връзка с екологичните цели, за предоставяне на услугите, предлагани от екосистемите и/или за увеличаване на привлекателността на гората или залесената площ за отдих и почивка в съответния район или подобряване на потенциала на екосистемите за смекчаване на последиците от изменението на климата, без да се изключват икономическите ползи в дългосрочен план.

*Член 26***Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти****▼ C1**

1. Подпомагането по член 21, параграф 1, буква д) се предоставя на частни горски стопани, общини и техни асоциации и на МСП за инвестиции, повишаващи потенциала на горското стопанство или свързани с преработка, мобилизиране и търговия с добавена стойност за горските продукти. За териториите на Азорските острови, Мадейра, Канарските острови, малките острови в Егейско море по смисъла на Регламент (ЕС) № 229/2013 и за френските най-отдалечени региони помощи може да се отпускат и за предприятия, които не са МСП.

▼ B

2. Инвестициите, свързани с подобряване на икономическата стойност на горите, са оправдани във връзка с очакваното подобряване на горите в едно или повече стопанства и могат да включват инвестиции за оборудване и практики за прибиране на реколтата, щадящи почвата и ресурсите.

3. Инвестициите, свързани с използването на дървесина като суровина или като източник за производство на енергия, се ограничават до всички стопански операции, предхождащи промишлената преработка.

4. Помощта се ограничават до максималните ставки, определени в приложение II.

Член 27

Учредяване на групи и организации на производителите

1. Подпомагането по тази мярка се отпуска с оглед улесняване на учредяването на групи и организации на производителите в секторите на селското и горското стопанство с цел:

- а) адаптиране към пазарните изисквания на продукцията и производството на производители, които са членове на такива групи или организации;
- б) съвместно пускане на стоки на пазара, включително подготовка за продажби, централизация на продажби и доставки за купувачи на едро;
- в) установяване на общи правила за информация за продукцията, в частност за прибирането на реколтата и наличностите; и
- г) други дейности, които могат да се осъществяват от групи и организации на производителите, като изграждането на умения за стопанска и търговска дейност и организацията и улесняването на иновационните процеси.

2. Помощта се отпуска на групи и организации на производители, които са официално признати от компетентните органи на държавите членки, въз основа на бизнес план. Тя е ограничена до групи и организации на производители, които са МСП.

Държавите членки проверяват дали целите на бизнес плана са изпълнени в срок от пет години след признаване на групата или организацията на производители.

3. Подпомагането се изплаща въз основа на бизнес план под формата на фиксирана помощ на годишни вноски за не повече от пет години от датата, на която групата или организацията на производители е призната, и намалява прогресивно. То се изчислява на база годишната продадена продукция от групата или организацията. Държавите членки изплащат последната вноска едва след като са проверили коректното изпълнение на бизнес плана.

През първата година държавите членки могат да изплатят помощ на групата или организацията на производители, изчислена на база средната годишна продадена продукция от нейните членове през трите години, предхождащи включването им в групата или организацията. За групи и организации на производителите в горския сектор подпомагането се изчислява на база средната продадена продукция от членовете на групата или организацията през последните пет години, предхождащи нейното признаване, с изключение на най-високата и на най-ниската стойност.

4. Помощта се ограничава до максималните ставки и суми, определени в приложение II.

5. Държавите членки могат да продължат помощта за установяване на групи на производителите дори след като те са били признати за организации на производителите съгласно условията на Регламент (ЕС) № 1308/2013 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 година за установяване на обща организация на пазарите на селскостопански продукти и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 922/72, (ЕИО) № 234/79, (ЕО) № 1037/2001 и (ЕО) № 1234/2007 (Виж страница 671 от настоящия брой на Официален вестник).

▼ **B**

Член 28

Агроекология и климат

1. Държавите членки предоставят подпомагането по настоящата мярка в рамките на техните територии, съобразно техните специфични национални, регионални или местни нужди и приоритети. Тази мярка е насочена към опазването и към насърчането на необходимите промени в селскостопанските практики, които имат положителен принос за околната среда и климата. Нейното включване в програмите за развитие на селските райони е задължително на национално и/или регионално равнище.
2. Плащанията за агроекология и климат се отпускат на земеделски стопани, групи земеделски стопани или групи земеделски стопани и други лица, стопанисващи земи, които доброволно се задължават да извършват операции, състоящи се от един или повече ангажменти за агроекология и климат по отношение на земеделска земя, която се определя от държавите членки и която включва, но не се ограничава до земеделската площ, определена в член 2 от настоящия регламент. Когато са надлежно обосновани за постигане на екологични цели, плащанията за агроекология и климат може да се отпускат и на други лица, стопанисващи земи или групи от други лица, стопанисващи земи.
3. Плащанията за агроекология и климат покриват само онези ангажменти, които надхвърлят съответните задължителни стандарти съгласно дял VI, глава I от Регламент (ЕС) № 1306/2013, приложимите критерии и минимални дейности съгласно член 4, параграф 1, буква в), подточки ii) и iii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013, и приложимите минимални изисквания за употреба на торове и препарати за растителна защита, както и други приложими задължителни изисквания, установени от националното право. Всички тези задължителни изисквания се установяват в програмата.
4. Държавите членки се стремят да направят необходимото на лицата, които се задължават да извършват операции по тази мярка, да са предоставени необходимите знания и информация за изпълнението на тези операции. Те могат направят това, *inter alia*, посредством експертни консултации във връзка с ангажиментите и/или чрез обвързване на подпомагането по тази мярка с получаването на съответно обучение.
5. Ангажиментите по тази мярка се поемат за период от пет до седем години. При все това държавите членки могат да определят в своите програми за развитие на селските райони по-дълъг период за определени видове ангажменти, включително чрез предвиждане на ежегодно удължаване след изтичане на първоначалния период, когато това е необходимо с оглед постигането или запазването на търсените ползи за околната среда. По отношение на нови ангажменти, следващи непосредствено ангажимента, изпълнен в първоначалния период, държавите членки могат да определят по-кратък период в своите програми за развитие на селските райони.

▼ **M12**

По отношение на новите ангажменти, които ще бъдат поемани от 2021 г., в програмите си за развитие на селските райони държавите членки определят по-кратък период — от една до три години.

Ако в съответствие с първа алинея държавите членки предвидят годишно удължаване на ангажиментите след изтичането на първоначалния период, от 2022 г. това удължаване не трябва да надхвърля една година.

Чрез дерогация от втора алинея, по отношение на новите ангажменти, които ще бъдат поети през 2021 г. и 2022 г., държавите членки могат да определят период, по-дълъг от три години, в своите програми за развитие на селските райони въз основа на естеството на ангажиментите и целите, свързани с околната среда и климата.

▼ B

6. Плащанията се отпускат годишно и покриват изцяло или частично размера на допълнителните разходи и пропуснатите доходи на бенефициерите, произтичащи от поетите задължения. При необходимост те могат да покриват и разходи по трансакции на стойност до 20 % от платимата премия за ангажименти за агроекология и климат. Когато ангажиментите се поемат от групи земеделски стопани или групи земеделски стопани и други стопанисващи земи, максималното равнище е 30 %.

▼ M7

При изчисляване на плащанията, посочени в първа алинея, държавите членки приспадат сумата, необходима за изключване на двойно финансиране на практиките, посочени в член 43 от Регламент (ЕС) № 1307/2013. Държавите членки могат да изчислят подлежащата на приспадане сума като фиксирана средна сума, приложима към всички заинтересовани бенефициери, които извършват съответния вид операция.

▼ B

В надлежно обосновани случаи при операции, свързани с опазването на околната среда, може да се предоставя помощ като фиксирана сума или еднократно плащане на единица за ангажименти за преустановяване на използването на площи за търговски цели, като изчисленията се правят въз основа на направените допълнителни разходи и пропуснатите доходи.

7. Когато това е необходимо с оглед осигуряване на ефикасното прилагане на мярката, държавите членки могат да използват процедурата за подбор на бенефициери, посочена в член 49, параграф 3.

8. Помощта се ограничава до максималните суми, определени в приложение II.

Подкрепа по тази мярка не се предоставя за ангажименти, които попадат в обхвата на мярката за биологично земеделие.

▼ M7

9. Може да се предоставя подпомагане за опазване и устойчиво използване и развитие на генетичните ресурси в селското стопанство, включително на нетипични за местната среда ресурси, за операции, които не попадат в обхвата на разпоредбите на параграфи 1—8. Тези ангажименти могат да се изпълняват от бенефициери, различни от посочените в параграф 2.

▼ B

10. За да се гарантира, че ангажиментите за агроекология и климат са определени в съответствие с приоритетите на Съюза за развитие на селските райони, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 относно следното:

- а) условията, приложими към ангажиментите за преминаване към екстензивно животновъдство;
- б) условията, приложими към ангажиментите за отглеждане на местни породи, които са заплашени от изчезване в животновъдството, или за запазване на генетичните растителни ресурси, които са заплашени от генетична ерозия, и
- в) определянето на допустимите операции по параграф 9.

▼ C1

11. За да се гарантира, че е изключено двойното финансиране, както е посочено във втората алинея на параграф 6, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 за определяне на метода на изчисление, който да се използва, включително в случай на еквивалентни мерки съгласно член 43 от Регламент (ЕС) № 1307/2013.

▼ B*Член 29***Биологично земеделие****▼ M7**

1. Подпомагането по настоящата мярка се предоставя на хектар земеделска площ, на земеделски стопани или групи земеделски стопани, които доброволно се ангажират да преминават към биологично земеделие или да поддържат практиките и методите за биологично земеделие, определени в Регламент (ЕО) № 834/2007, и които са активни земеделски стопани по смисъла на член 9 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, така както се прилага в съответната държава членка.

▼ C1

2. Подпомагането покрива само ангажименти, които надхвърлят съответните задължителни стандарти, установени съгласно глава I от дял VI от Регламент (ЕС) № 1306/2013, приложимите критерии и минимални дейности, установени съгласно член 4, параграф 1, буква в), подточки ii) и iii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013, приложимите минимални изисквания за употреба на торове и продукти за растителна защита и другите приложими задължителни изисквания, установени от националното право. Всички тези изисквания се установяват в програмите.

▼ B

3. Ангажиментите по настоящата мярка се поемат за период от пет до седем години. При предоставяне на помощ за преминаване към биологично земеделие държавите членки могат да определят по-кратък първоначален период, съответстващ на преходния период. Когато подпомагането се предоставя за поддържането на биологично земеделие, държавите членки могат да предвидят в своите програми за развитие на селските райони ежегодно удължаване след изтичане на първоначалния период. По отношение на нови, свързани с поддържането ангажименти, следващи непосредствено ангажимента, изпълнен в първоначалния период, държавите членки могат да определят по-кратък период в програмите си за развитие на селските райони.

▼ M12

По отношение на новите ангажименти, които ще бъдат поемани от 2021 г., в програмите си за развитие на селските райони държавите членки определят по-кратък период — от една до три години.

Ако в съответствие с първа алинея държавите членки предвидят годишно удължаване за поддържането на биологично земеделие след изтичането на първоначалния период, от 2022 г., това удължаване не трябва да надхвърля една година.

Чрез дерогация от втора алинея, по отношение на новите ангажименти, които ще бъдат поети през 2021 г. и 2022 г., когато подпомагането се предоставя за преминаване към биологично земеделие, държавите членки могат да определят период, по-дълъг от три години, в своите програми за развитие на селските райони.

▼ B

4. Плащанията се отпускат годишно и покриват изцяло или частично размера на допълнителните разходи и пропуснатите доходи на бенефициерите, произтичащи от поетите задължения. При необходимост те могат да покриват и разходи по трансакции на стойност до 20 % от платимата премия за поети ангажименти. Когато ангажиментите се поемат от групи земеделски стопани, максималното равнище е 30 %.

▼ M7

При изчисляване на плащанията, посочени в първа алинея, държавите членки приспадат сумата, необходима за изключване на двойно финансиране на практиките, посочени в член 43 от Регламент (ЕС) № 1307/2013. Държавите членки могат да изчислят подлежащата на приспадане сума като фиксирана средна сума, приложима към всички заинтересовани бенефициери, които изпълняват съответните подмерки.

▼ B

5. Помощта се ограничава до максималните суми, определени в приложение II.

6. За да се гарантира, че е изключено двойното финансиране, както е посочено във втората алинея на параграф 4, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 за определяне на метода на изчисление, който да се използва.

*Член 30***Плащания по „Натура 2000“ и Рамковата директива за водите**

1. Подкрепата по тази мярка се отпуска годишно за хектар земеделска площ или за хектар гора, за да компенсира бенефициерите за допълнителните разходи и пропуснатите доходи, произтичащи от неблагоприятните условия във въпросните райони, свързани с изпълнението на Директива 92/43/ЕИО и Директива 2009/147/ЕО, както и на Рамковата директива за водите.

▼ M7

При изчисляване на плащанията, свързани с подпомагането, посочено в първа алинея, държавите членки приспадат сумата, необходима за изключване на двойно финансиране на практиките, посочени в член 43 от Регламент (ЕС) № 1307/2013. Държавите членки могат да изчислят подлежащата на приспадане сума като фиксирана средна сума, приложима към всички заинтересовани бенефициери, които изпълняват съответните подмерки.

▼ B

2. Помощта се предоставя на земеделски стопани и на частни горски стопани и асоциации на частни горски стопани. В надлежно обосновани случаи подпомагане може да се предостави и на други лица, стопанисващи земи.

▼ C1

3. Помощта за земеделски стопани във връзка с директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО се отпуска само по отношение на неблагоприятни условия, произтичащи от изискванията, които надхвърлят условията за добро земеделско и екологично състояние, посочени в член 94 и в приложение II към Регламент (ЕС) № 1306/2013, и приложимите критерии и минимални дейности, установени съгласно член 4, параграф 1, буква в), подточки ii) и iii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013.

▼B

4. Подкрепата за земеделски стопани във връзка с Рамковата директива за водите се отпуска само по отношение на специфични изисквания, които:
- а) бяха въведени с Рамковата директива за водите и са в съответствие с програмите от мерки, които са част от плановете за управление на речните басейни, с цел да се постигнат набелязаните в същата директива екологични цели, и надхвърлят мерките, изисквани във връзка с прилагането на друго правото на Съюза в областта на защитата на водите;
 - б) надхвърлят законоустановените изисквания за управление и стандартите за добро земеделско и екологично състояние, предвидени в глава I на дял VI от Регламент (ЕС) № 1306/2013, и приложимите критерии и минимални дейности, установени съгласно член 4, параграф 1, буква в), подточки ii) и iii) от Регламент (ЕС) № 1307/2013;
 - в) надхвърлят равнището на защита, предвидено в действащото право на Съюза към момента на приемане на Рамковата директива за водите, както е установено в член 4, параграф 9 от същата директива; и
 - г) налагат съществени промени в начина на използване на земята и/или съществени ограничения в селскостопанската практика, които водят до значителна загуба на доходи.
5. Изискванията, посочени в параграфи 3 и 4, се установяват в програмата.
6. Следните области отговарят на условията за финансово подпомагане:
- а) селскостопанските и горските райони по "Натура 2000", определени по реда на Директиви 92/43/ЕИО и 2009/147/ЕО;
 - б) други определени защитени природни зони с екологични ограничения по отношение на селското стопанство или горите, които допринасят за прилагане на член 10 от Директива 92/43/ЕИО, ако за всяка програма за развитие на селските райони тези зони не надхвърлят 5 % от районите, определени по "Натура 2000", които попадат в нейния териториален обхват;
 - в) селскостопански райони, включени в плановете за управление на речните басейни съгласно Рамковата директива за водите.
7. Помощта се ограничава до максималните суми, определени в приложение II.
8. За да се гарантира, че е изключено двойното финансиране, както е посочено във втората алинея на параграф 1, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 за определяне на метода на изчисление, който да се използва.

*Член 31***Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения**

1. Плащанията за земеделски стопани в планински райони и в други райони с природни или други специфични ограничения се отпускат годишно за хектар земеделска площ, за да се компенсират земеделските стопани изцяло или частично за направените допълнителни разходи и пропуснатите доходи, свързани с ограниченията за селскостопанско производство в съответния район.

▼ C1

Допълнителните разходи и пропуснатите доходи се изчисляват чрез съпоставяне с райони, които не са засегнати от природни или други специфични ограничения, като се вземат предвид плащанията по реда на дял III, глава 4 от Регламент (ЕС) № 1307/2013.

▼ B

При изчисляване на допълнителните разходи и пропуснати доходи държавите членки могат да направят разграничение в размера на плащането, когато това е надлежно обосновано, за да се вземат предвид:

- сериозността на установените постоянни ограничения, които се отразяват на селскостопанските дейности;
- селскостопанската система.

▼ M7

2. Плащанията се отпускат на земеделски стопани, които се ангажират да продължат да упражняват своята селскостопанска дейност в районите, определени съгласно член 32, и които са активни земеделски стопани по смисъла на член 9 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, така както се прилага в съответната държава членка.

▼ B

3. Плащанията се фиксират между минималната и максималната сума, установени в приложение I. Тези плащания могат да бъдат увеличени в надлежно обосновани случаи с оглед на специфични обстоятелства, които следва да бъдат разяснени в програмите за развитие на селските райони.

4. Държавите членки предвиждат намаляващи плащания над прагово ниво за площ на стопанство, което се определя в програмата, освен в случай че отпуснатата сума покрива само минималното плащане за хектар за година съгласно установеното в приложение II.

За юридическите лица или за група физически или юридически лица държавите членки могат да приложат прогресивно намаляване на плащанията на равнището на членовете на тези юридически лица или групи, при условие че:

- а) националното право предвижда отделните членове да поемат права и задължения, сравними с тези на отделните земеделски стопани, които имат статут на ръководители на стопанство, поспециално по отношение на техния икономически, социален и данъчен статус; и
- б) отделните членове са допринесли за укрепването на селскостопанските структури на съответните юридически лица или групи.

▼ M7

5. В допълнение към плащанията, предвидени в параграф 2, държавите членки могат да отпускат плащания по тази мярка в периода от 2014 г. до 2020 г. на бенефициери в области, които са отговаряли на условията за подпомагане съгласно член 36, буква а), подточка ii) от Регламент (ЕО) № 1698/2005 през програмния период 2007—2013 г. За бенефициери от райони, които вече не отговарят на условията за подпомагане след новото райониране съгласно член 32, параграф 3, тези плащания намаляват прогресивно през период от най-много четири години. Този период е с начало датата, на която е приключило районирането в съответствие с член 32, параграф 3, и най-късно през 2019 г. Посочените плащания започват на равнище от не повече от 80 % от средното плащане, определено в програмата за програмния период 2007—2013 г. в съответствие с член 36, буква а), подточка ii) от Регламент (ЕО) № 1698/2005, и приключват най-късно през 2020 г. на равнище от не повече от 20 %. Когато в резултат на прилагането на прогресивното намаляване равнището на плащанията достигне 25 EUR, държавата членка може да продължи плащанията на това равнище до изтичането на преходния период.

▼ M12

През 2021 г. и 2022 г. по отношение на програмите, удължени в съответствие с член 1 от Регламент (ЕС) 2020/2220 на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾, когато прогресивно намаляващи плащания не са били отпуснати от държавите членки за максималната продължителност от четири години до 2020 г., тези държави членки могат да решат да продължат тези плащания до края на 2022 г., но за не повече от общо четири години. В този случай плащанията за 2021 г. и 2022 г. не надвишават 25 EUR на хектар.

▼ B

След завършване на очертаването на границите бенефициерите в районите, които остават допустими, получават пълния размер на плащанията по тази мярка.

▼ M1

6. Хърватия може да отпусне плащания по тази мярка на бенефициери в райони, определени съгласно член 32, параграф 3, дори ако процедурата на прецизиране, посочена в трета алинея на посочения параграф, не е приключила. Процедурата на прецизиране приключва не по-късно от 31 декември 2014 г. Бенефициерите в райони, които след приключването на процедурата на прецизиране вече не отговарят на условията за подпомагане, не получават по-нататъшни плащания по тази мярка.

▼ B*Член 32***Определяне на райони с природни и други специфични ограничения**

1. Въз основа на параграфи 2, 3 и 4 държавите членки определят районите, допустими за предвидените в член 31 плащания в рамките на следните категории:

- а) планински райони;
- б) райони, различни от планинските райони, със съществени природни ограничения; и
- в) други райони със специфични ограничения.

2. С оглед да бъдат допустими за плащанията, предвидени в член 31, планинските райони се характеризират със значително ограничение на възможностите за използване на земята и осезаемо нарастване на производствените разходи поради:

- а) наличието, поради надморската височина, на много неблагоприятни климатични условия, които значително скъсяват вегетационния период за растениевъдството;

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2020/2220 на Европейския парламент и на Съвета от 23 декември 2020 г. за определяне на някои преходни разпоредби във връзка с подпомагането от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и от Европейския фонд за гарантиране на земеделието (ЕФГЗ) през 2021 г. и 2022 г. и за изменение на регламенти (ЕС) № 1305/2013, (ЕС) № 1306/2013 и (ЕС) № 1307/2013 по отношение на ресурсите и на прилагането през 2021 г. и 2022 г. и Регламент (ЕС) № 1308/2013 по отношение на ресурсите и разпределението на това подпомагане за 2021 г. и 2022 г. (ОВ L 437, 28.12.2020 г., стр. 1).

▼B

б) наличието, на по-ниска надморска височина, на твърде стръмни склонове в по-голямата част от въпросния район, поради което не може да се използва механизизирана техника или пък се налага използването на твърде скъпо специално оборудване, или комбинация от тези два фактора, когато ограниченията, произтичащи от всеки един, взети поотделно, са по-малки, но комбинацията от двата фактора води до еквивалентно ограничение.

Районите на север от 62-^{рия} паралел и някои съседни райони се считат за планински райони.

3. За да отговарят на условията за плащания по член 31, районите, които не са планински райони, се считат за райони със съществени природни ограничения, ако най-малко 60 % от земеделската площ отговаря на поне един от критериите, изброени в приложение III, по определената прагова стойност.

Спазването на тези условия се гарантира на равнището на местните административни единици (равнище „LAU 2“) или на равнището на ясно определена местна единица, която обхваща една-единствена ясно указана прилежаща географска област с определени икономически и административен облик.

При определянето на районите, за които се отнася настоящият параграф, държавите членки извършват прецизиране въз основа на обективни критерии с цел изключване на райони, в които са отчетени съществени природни ограничения, посочени в първа алинея, но те са преодоленни чрез инвестиции, чрез стопанска дейност, или чрез доказателства за нормална производителност на земята, или в които производствените методи или селскостопанските системи са компенсирани загубата на приходи или добавените разходи, посочени в член 31, параграф 1.

4. Райони, различни от посочените в параграфи 2 и 3, са допустими за плащания по член 31, ако са със специфични ограничения и когато е необходимо управлението на земята да продължи с цел запазване или подобряване на околната среда, поддържане на ландшафта и запазване на туристическия потенциал в района или за защита на бреговата ивица.

Районите със специфични ограничения обхващат земеделски площи, в рамките на които естествените условия за производство са сходни и общата площ на които не надвишава 10 % от територията на съответната държава членка.

Освен това площите могат да отговарят на условията за финансово подпомагане по този параграф и когато:

— най-малко 60 % от земеделската площ отговаря на поне два от критериите, посочени в приложение III, всеки в рамките на не повече от 20 % от определената прагова стойност, или

— най-малко 60 % от земеделската площ се състои от площи, които отговарят на поне един от критериите, посочени в приложение III, по определената прагова стойност и от площи, които отговарят на поне два от критериите, посочени в приложение III, всеки в рамките на не повече от 20 % от определената прагова стойност.

▼ B

Спазването на тези условия се гарантира на равнище LAU2 или на равнището на ясно определена местна единица, която обхваща една-единствена ясно определена прилежаща географска област с различим икономически и административен облик. При определянето на районите, за които се отнася настоящата алинея, държавите членки предприемат процедурата на прецизиране, описана в член 32, параграф 3. Районите, считани за отговарящи на условията съгласно настоящата алинея, се вземат предвид за изчисляване на ограничението до 10 %, посочено във втора алинея.

▼ C1

Чрез дерогация втората алинея не се прилага за държавите членки, чиято територия се счита изцяло за район, засегнат от специфични неблагоприятни природни условия съгласно регламенти (ЕО) № 1698/2005 и (ЕО) № 1257/1999.

▼ B

5. Държавите членки прилагат към своите програми за развитие на селските райони:

- а) съществуващото или измененото определяне на граници съгласно параграфи 2 и 4;
- б) новото определяне на граници на районите, посочени в параграф 3.

*Член 33***Хуманно отношение към животните****▼ M7**

1. Плащанията за хуманно отношение към животните по настоящата мярка се отпускат на земеделски стопани, които доброволно се задължават да извършват операции, състоящи се от един или повече поети ангажименти за хуманно отношение към животните, и които са активни земеделски стопани по смисъла на член 9 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, така както се прилага в съответната държава членка.

▼ B

2. Плащанията за хуманно отношение към животните покриват само онези ангажименти, които надхвърлят съответните задължителни стандарти, установени съгласно глава I на дял VI от Регламент (ЕС) № 1306/2013, и други приложими задължителни изисквания. Тези приложими изисквания се установяват в програмите.

Тези задължения се поемат за срок от една до седем години, който подлежи на подновяване.

▼ M12

По отношение на новите ангажименти, които ще бъдат поемани от 2021 г., в програмите си за развитие на селските райони държавите членки определят по-кратък период — от една до три години.

Ако в съответствие с втора алинея държавите членки предвидят годишно подновяване на ангажиментите след изтичането на първоначалния период, от 2022 г. това подновяване не надхвърля една година.

Чрез дерогация от трета алинея, по отношение на новите ангажименти, които ще бъдат поети през 2021 г. и 2022 г., държавите членки могат да определят период, по-дълъг от три години, в своите програми за развитие на селските райони въз основа на естеството на ангажиментите и търсените ползи за хуманното отношение към животните.

▼ B

3. Плащанията се отпускат годишно и покриват изцяло или частично размера на допълнителните разходи и пропуснатите доходи на бенефициерите, произтичащи от поетите задължения. При необходимост те могат да покриват и разходи по трансакции на стойност до 20 % от платимата премия за задълженията за хуманно отношение към животните.

Помощите се ограничават до максималната сума, определена в приложение II.

4. За да се гарантира, че задълженията за хуманно отношение към животните съответстват на цялостната политика на Съюза в тази област, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 относно определянето на районите, в които задълженията за хуманно отношение към животните трябва да осигуряват повишени стандарти за методите на производство.

*Член 34***Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите**

1. Подпомагането по тази мярка се предоставя за хектар гора на публични и частни горски стопани и други частноправни и публични субекти и техни асоциации, които доброволно се задължават да извършват операции, състоящи се от едно или повече поети задължения за опазване на околната среда в горите и във връзка с климата. За гори, които са собственост на държавата, подпомагането може да се предостави само ако субектът, стопанисващ гората, е частноправен субект или община.

За горски стопанства над определен праг, който държавите членки определят в своите програми за развитие на селските райони, подпомагане по параграф 1 се предоставя само при представяне на необходимата информация от план за управление на горите или от еквивалентен инструмент в съответствие с устойчивото управление на горите, както е определено от Конференцията на министрите за опазване на горите в Европа от 1993 г.

2. Плащанията покриват само онези ангажименти, които надхвърлят съответните задължителни изисквания, установени от националния закон за горското стопанство или друго приложимо национално право. Всички тези изисквания се установяват в програмите.

Задълженията се поемат за срок между пет и седем години. При все това държавите членки могат да определят в своите програми за развитие на селските райони по-дълъг срок за определени видове задължения, когато това е необходимо и надлежно обосновано.

3. Плащанията покриват частично или изцяло допълнителните разходи и пропуснатите доходи на бенефициерите, произтичащи от поетите задължения. При необходимост те могат да покриват и разходи по трансакции на стойност до 20 % от платимата премия за поети задължения за опазване на околната среда в горите. Помощите се ограничават до максималната сума, определена в приложение II.

В надлежно обосновани случаи при операции, свързани с опазването на околната среда, може да се предоставя помощ като фиксирана сума или еднократно плащане на единица за ангажименти за преустановяване на използването на дървета и гори за търговски цели, като изчисленията се правят въз основа на направените допълнителни разходи и пропуснатите доходи.

▼B

4. Могат да се отпускат помощи на публични и частни субекти за опазване и укрепване на генетичните ресурси в горското стопанство за операции, които не попадат в обхвата на параграфи 1, 2 и 3.

5. За да се осигури ефективно използване на ресурсите от бюджета на ЕЗФРСР, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 относно видовете операции, които са допустими за помощ съгласно параграф 4 от настоящия член.

*Член 35***Сътрудничество**

1. Подпомагането по тази мярка се предоставя с оглед на насърчането на форми на сътрудничество, в които участват най-малко два субекта, по-специално:

- а) подходи за сътрудничество между различни участници в секторите на селското и горското стопанство на Съюза, и по хранителната верига, и други участници, които допринасят за постигане на целите и приоритетите на политиката за развитие на селските райони, включително групи на производители, кооперативи и междубраншови организации;
- б) създаване на клъстери и мрежи;
- в) сформирани и функциониращи на оперативни групи в рамките на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост, посочени в член 56.

2. Сътрудничеството по параграф 1 е свързано, по-специално, със следното:

- а) пилотни проекти;
- б) разработване на нови продукти, практики, процеси и технологии в сектора на селското стопанство, храните и горското стопанство;
- в) сътрудничество между малки икономически оператори за организиране на съвместни работни процеси и за споделяне на оборудване и ресурси и за развитие и/или реализиране на пазара на туристически услуги, отнасящи се до селски туризъм;
- г) хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците във веригата на доставки за изграждането и развитието на къси вериги на доставки и местни пазари;
- д) дейности на местно равнище за популяризиране, свързани с развитието на късите вериги на доставки и местните пазари;
- е) предприемане на съвместни действия с оглед смекчаване или адаптиране към последиците от изменението на климата;
- ж) съвместни подходи към екологични проекти и съществуващите екологични практики, включително ефективно управление на водите, използване на енергия от възобновяеми източници и опазване на селскостопанския ландшафт;

▼ B

- з) хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците във веригата на доставки за устойчиво доставяне на биомаса за приложение в производството на храни и енергия и в промишлени процеси;
- и) изпълнение, по-специално от групи от публични и частни партньори., различни от определените в член 32, параграф 2, буква б) от Регламент (ЕС) № 1303/2013, на стратегии за местно развитие, различни от определените в член 2, параграф 19, от Регламент (ЕС) № 1303/2013, насочени към един или повече от приоритетите на Съюза за развитие на селските райони;
- й) изготвяне на планове за управление на горите или еквивалентни инструменти;
- к) разнообразяване на селскостопанските дейности към дейности, свързани със здравеопазване, социална интеграция, поддържана от общността селскостопанска дейност и образователна дейност за околната среда и храните.

3. Подпомагането по параграф 1, буква б) се предоставя само на новосформирани кълстери и мрежи, както и на започващите нова за тях дейност.

Подпомагането на операции по параграф 2, букви а) и б) може да се предоставя и на отделни участници, когато тази възможност е предвидена в програмата за развитие на селските райони.

4. Резултатите от пилотните проекти по параграф 2, буква а) и операциите по параграф 2, буква б), осъществени от отделни участници, както е предвидено в параграф 3, се разпространяват.

5. По настоящата мярка допустими за подпомагане са следните разходи, свързани с формите на сътрудничество, посочени в параграф 1:

- а) разходите за проучвания на съответния район, проучвания за техническа осъществимост и съставяне на бизнес план, план за управление на горите или еквивалентен инструмент или стратегия за местно развитие, различна от стратегията, посочена в член 33 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
- б) разходите за стимулиране на интерес в съответния район с цел създаване на условия за осъществяване на колективен териториален проект или проект, който да бъде осъществен от оперативна група в рамките на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост, както е посочено в член 56. При кълстерите стимулирането на интерес може да е свързано и с организиране на обучение, изграждане на мрежа между членовете и набиране на нови членове;
- в) текущите разходи във връзка със сътрудничеството;
- г) преките разходи за конкретни проекти, свързани с изпълнението на бизнес план, екологичен план, план за управление на горите или еквивалентен инструмент, стратегия за местно развитие, различна от стратегията, посочена в член 33 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, или преките разходи за други дейности, насочени към иновации, включително изпитвания;
- д) разходите за дейности за популяризиране.

▼B

6. Когато се изпълнява бизнес план, екологичен план, план за управление на горите или еквивалентен инструмент или стратегия за развитие, държавите членки могат да отпуснат помощта или като обща сума, която покрива разходите за сътрудничество и разходите за изпълнените проекти, или да покрият само разходите за сътрудничество и да използват средства от други мерки или други фондове на Съюза за изпълнението на проекти.

Когато помощта се изплаща като обща сума и видът на осъществявания проект попада в обхвата на друга мярка по настоящия регламент, се прилага съответният максимален размер или ставка на помощта.

7. Сътрудничеството сред участници от различни региони или държави членки също отговаря на условията за подпомагане.

8. Подпомагането се ограничава за максимален срок от седем години, освен за съвместни дейности по опазване на околната среда в надлежно обосновани случаи.

9. Сътрудничеството по тази мярка може да се комбинира с проекти, които се подпомагат от фондове на Съюза на същата територия, различни от ЕЗФРСР. Държавите членки правят необходимо да се избягва свръхкомпенсация в резултат на комбинирането на настоящата мярка с други инструменти за подпомагане на национално равнище или на равнището на Съюза.

10. За да се осигури ефективно използване на ресурсите от бюджета на ЕЗФРСР, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 относно допълнителното уточняване на характеристиките на пилотните проекти, клъстерите, мрежите, късите вериги на доставки и местните пазари, които ще бъдат допустими за отпускане на помощ, както и относно условията за отпускане на помощ на видовете операции, изброени в параграф 2 от настоящия член.

*Член 36***Управление на риска**

1. Подпомагането по тази мярка обхваща:

- а) финансови вноски за премиите за застраховка на реколтата, животните и растенията срещу икономически загуби на земеделските стопани, причинени от неблагоприятни климатични явления, болести по животните или по растенията, нашествие на вредители или екологичен инцидент;
- б) финансови вноски във взаимоспомагателни фондове за изплащане на финансови обезщетения на земеделските стопани за икономически загуби, причинени от неблагоприятни климатични явления или от поява на болест по животните или по растенията, или от нашествие на вредители или екологичен инцидент;

▼M7

- в) инструмент за стабилизиране на доходите под формата на финансови вноски във взаимоспомагателни фондове, обезпечавачи обезщетения на земеделските стопани от всички сектори при сериозен спад в техните доходи;
- г) специфичен за сектора инструмент за стабилизиране на доходите под формата на финансови вноски във взаимоспомагателни фондове, обезпечавачи обезщетения на земеделските стопани от конкретен сектор при сериозен спад в техните доходи.

▼ M7

2. За целите на настоящия член „земеделски стопанин“ означава активен земеделски стопанин по смисъла на член 9 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, така както се прилага в съответната държава членка.

3. За целите на параграф 1, букви б), в) и г) „взаимоспомагателен фонд“ означава схема, акредитирана от държавата членка съгласно националното право, чиято цел е застраховането на членуващите земеделски стопани, при която се извършват компенсаторни плащания на членуващите земеделски стопани за икономически загуби, причинени от неблагоприятни климатични явления или болест по животните или по растенията, нашествие на вредители или екологичен инцидент, или за сериозен спад в техните доходи.

▼ B

4. Държавите правят необходимото да се избягва свръхкомпенсация в резултат на комбинирането на настоящата мярка с други финансови инструменти на национално равнище или на равнището на Съюза или с частни застрахователни схеми.

5. За да се осигури ефективно използване на ресурсите от бюджета на ЕЗФРСР, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 относно минималния и максималния срок на търговските заеми за взаимоспомагателни фондове, посочени в член 38, параграф 3, буква б) и член 39, параграф 4.

▼ M7

▼ B*Член 37***Застраховане на реколтата, животните и растенията****▼ M7**

1. Подпомагането по член 36, параграф 1, буква а) се предоставя единствено за застрахователни договори, покриващи загуби, причинени от неблагоприятни климатични явления, от болест по животните или по растенията, от нашествие на вредители, от екологичен инцидент или от приемане на мярка в съответствие с Директива 2000/29/ЕО с цел ликвидиране или ограничаване на болест по растенията или нашествие на вредители, които са унищожили над 20 % от средногодишната продукция на земеделския стопанин за предходния тригодишен период или от усреднения размер на база три години от предходния петгодишен период, като се изключват годините с най-високия и най-ниския показател. За изчисляване на годишната продукция на земеделския стопанин могат да се използват индекси. Използваният метод на изчисление трябва да позволява да се определи действителната загуба на отделен земеделски стопанин за определена година.

▼ B

Измерването на степента на причинената загуба може да се приспособи спрямо конкретните характеристики на всеки тип продукт, като се използват:

а) биологични показатели (количество на загубената биомаса) или равностойни показатели за загубен добив, установени на равнището на стопанствата, на местно, регионално или национално равнище; или

▼B

б) свързани с времето показатели (включително количество на валежите и температура), установени на местно, регионално или национално равнище.

2. Настъпването на неблагоприятно климатично явление, появата на болест по животните или по растенията, нашествието на вредители или екологичният инцидент трябва да бъдат официално признати като такива от компетентен орган на съответната държава членка.

Когато е целесъобразно, държавите членки могат предварително да установят критерии, при изпълнение на които да се счита, че официалното признаване е направено.

3. По отношение на болестите по животните финансово обезщетение по член 36, параграф 1, буква а) може да се предостави само във връзка с болестите, упоменати в списъка на болести по животните, съставен от Световната организация за здравеопазване на животните, или в приложението към Решение 2009/470/ЕО.

4. Застрахователните плащания покриват не повече от общия размер на разходите за отстраняването на загубите, посочени в член 36, параграф 1, буква а), и не изискват и не са свързани с определяне на вида или количеството на бъдещото производство.

Държавите членки могат да ограничат размера на премията, която отговаря на условията за помощ, като приложат подходящи тавани.

5. Помощите се ограничават до максималната сума, определена в приложение II.

*Член 38***Взаимоспомагателни фондове за неблагоприятни климатични явления, болести по животните и растенията, нашествия на вредители и екологични инциденти**

1. За да отговаря на условията за подпомагане, съответният взаимоспомагателен фонд:

- а) е акредитиран от компетентния орган в съответствие с националното право;
- б) осъществява прозрачна политика по отношение на плащанията във фонда и тегленията от фонда;
- в) има ясни правила за определяне на отговорностите за всички възникнали задължения.

2. Държавите членки определят правилата за създаване и управление на взаимоспомагателните фондове, по-специално за отпускане на компенсаторни плащания и за допустимост на земеделските стопани в случай на криза, както и за управлението и мониторинга на спазването на тези правила. Държавите членки правят необходимото разпоредбите на фондовете да предвиждат санкции в случай на небрежност от страна на земеделския стопанин.

Настъпването на събитията, посочени в член 36, параграф 1, буква б), трябва да бъде официално признато като такова от компетентния орган на съответната държава членка.

▼ M7

3. Финансовите вноски, посочени в член 36, параграф 1, буква б), могат да се отнасят единствено до:

- а) административните разходи за създаване на взаимоспомагателния фонд, разпределени през максимум три години така, че да намаляват прогресивно;
- б) сумите, изплатени от взаимоспомагателния фонд като финансови обезщетения на земеделските стопани. Освен това, финансовите вноски могат да се отнасят до лихвата по търговските заеми, взети от взаимоспомагателния фонд с цел изплащане на финансови обезщетения на земеделските стопани в случай на криза;
- в) допълване на годишните плащания във фонда;
- г) първоначалния капитал на взаимоспомагателния фонд.

▼ M12

Подпомагането по член 36, параграф 1, буква б) се предоставя единствено за покриване на загуби, причинени от настъпване на неблагоприятни климатични явления, болест по животните или по растенията, нашествие на вредители или от приемане на мерки в съответствие с Директива 2000/29/ЕО с цел ликвидиране или ограничаване на болест по растенията, нашествие на вредители или екологичен инцидент, които са унищожили над 30 % от средногодишната продукция на земеделския стопанин за предшестващия тригодишен период или от усреднената сума за три години на база предходния петгодишен период, като се изключат годините с най-високия и най-ниския показател. За изчисляване на годишната продукция на земеделския стопанин могат да се използват индекси. Използваният метод на изчисление позволява да се определи действителната загуба на земеделския стопанин за дадена година. Държавите членки могат да решат да намалят този праг от 30 %, но до не по-малко от 20 %.

▼ M7**▼ B**

4. По отношение на болестите по животните финансово обезщетение по член 36, параграф 1, буква б) може да се предостави във връзка с болестите, посочени в списъка на болести по животните, съставен от Световната организация за здравеопазване на животните, или в приложението към Решение 2009/470/ЕО.

▼ M7

5. Подпомагането се ограничава до максималния размер, определен в приложение II. При подпомагането по параграф 3, буква б) се отчита всяко вече предоставено подпомагане съгласно параграф 3, букви в) и г).

▼ B

Държавите членки могат да ограничат разходите, които отговарят на условията за финансова помощ, като приложат:

- а) тавани за всеки фонд;
- б) подходящи единични тавани.

▼ M7*Член 39***Инструмент за стабилизиране на доходите за земеделските стопани от всички сектори****▼ M12**

1. Подпомагането по член 36, параграф 1, буква в) се предоставя само при условие че спадът на доходите надхвърля 30 % от средногодишния доход на отделния земеделски стопанин за предходния тригодишен период или от усреднената сума за три години на база предходния петгодишен период, като се изключат годините с най-високия и най-ниския показател. За целите на член 36, параграф 1, буква в) под доход се разбира сумата на приходите, които земеделският стопанин получава от пазара, включително всички форми на публично подпомагане, намалена с разходите за вложени ресурси. Плащанията от взаимоспомагателния фонд за земеделските стопани компенсират по-малко от 70 % от загубата на доходи през годината, в която производителят има право да получава помощта. За изчисляване на годишната загуба на доход на земеделския стопанин могат да се използват индекси. Държавите членки могат да решат да намалят този праг от 30 %, но до не по-малко от 20 %.

▼ B

2. За да отговаря на условията за подпомагане, съответният взаимоспомагателен фонд:

- a) е акредитиран от компетентния орган в съответствие с националното право;
- б) осъществява прозрачна политика по отношение на плащанията във фонда и тегленията от фонда;
- в) има ясни правила за определяне на отговорностите за всички възникнали задължения.

3. Държавите членки определят правилата за създаване и управление на взаимоспомагателните фондове, по-специално за отпускане на компенсаторни плащания на земеделските стопани в случай на криза или за управлението и мониторинга на спазването на тези правила. Държавите членки правят необходимото разпредбите на фондовете да предвиждат санкции в случай на небрежност от страна на земеделския стопанин.

▼ M7

4. Финансовите вноски, посочени в член 36, параграф 1, буква в), могат да се отнасят единствено до:

- a) административните разходи за създаване на взаимоспомагателния фонд, разпределени през максимум три години така, че да намаляват прогресивно;
- б) сумите, изплатени от взаимоспомагателния фонд като финансови обезщетения на земеделските стопани. Освен това, финансовите вноски могат да се отнасят до лихвата по търговските заеми, взети от взаимоспомагателния фонд с цел изплащане на финансови обезщетения на земеделските стопани в случай на криза;
- в) допълване на годишните плащания във фонда;
- г) първоначалния капитал на взаимоспомагателния фонд.

▼ M7

5. Подпомагането се ограничава до максималния размер, определен в приложение II. При подпомагането по параграф 4, буква б) се отчита всяко вече предоставено подпомагане съгласно параграф 4, букви в) и г).

*Член 39а***Инструмент за стабилизиране на доходите за земеделските стопани от конкретен сектор**

1. Подпомагането по член 36, параграф 1, буква г) се предоставя само в надлежно обосновани случаи и когато спадът в доходите надхвърля праг от най-малко 20 % от средногодишния доход на отделния земеделски стопанин за предходния тригодишен период или усреднената сума за три години на база предходния петгодишен период, като се изключват годините с най-високия и най-ниския показател. За изчисляване на годишната загуба на доход на земеделския стопанин могат да се използват индекси. „Доходи“ по смисъла на член 36, параграф 1, буква г) означава сумата на приходите, които земеделският стопанин получава от пазара, включително всички форми на публично подпомагане, намалена с разходите за вложени ресурси. Плащанията от взаимоспомагателния фонд за земеделските стопани компенсират по-малко от 70 % от загубата на доходи през годината, в която производителят има право да получава помощта.

2. Член 39, параграфи 2—5 се прилага за целите на подпомагането по член 36, параграф 1, буква г).

▼ M11*Член 39б***Извънредно временно подпомагане за земеделските стопани и МСП, които са особено засегнати от кризата, предизвикана от COVID-19**

1. Подпомагането по тази мярка осигурява спешна помощ на земеделските стопани и МСП, които са особено засегнати от кризата, предизвикана от COVID-19, като целта е да се осигури непрекъснатост на стопанската им дейност при спазване на условията, посочени в настоящия член.

2. Подпомагане се предоставя на земеделски стопани, както и на МСП, занимаващи се с преработка, предлагане на пазара или развитие на селскостопански продукти, включени в приложение I към ДФЕС, или на памук, с изключение на рибни продукти. Резултатът от производствения процес може да бъде продукт, който не е включен в обхвата на посоченото приложение.

3. Държавите членки насочват подпомагането към бенефициерите, които са засегнати от кризата, предизвикана от COVID-19, като въз основа на наличните доказателства определят обективни и недискриминационни условия за допустимост и, когато се счита за целесъобразно от съответната държава членка, обективни и недискриминационни критерии за подбор.

▼ M12

4. Подпомагането е под формата на еднократно платима сума, която трябва да бъде изплатена до 31 декември 2021 г. въз основа на заявленията за подпомагане, одобрени от компетентния орган до 30 юни 2021 г. Последващото възстановяване от Комисията се извършва в съответствие с бюджетните кредити и при условие че е налично финансиране. Размерът на плащането може да бъде диференциран по категории бенефициери в съответствие с обективни и недискриминационни критерии.

▼ M11

5. Максималният размер на подпомагането не надвишава 7 000 EUR на земеделски стопанин и 50 000 EUR на МСП.

6. При предоставянето на подпомагане по настоящия член държавите членки вземат предвид подпомагането, предоставено по други инструменти за подпомагане на национално равнище или на равнището на Съюза, или по частни схеми, за да се реагира на въздействието на кризата, предизвикана от COVID-19.

▼ M15*Член 39в***Извънредно временно подпомагане за земеделските стопани и МСП, които са особено засегнати от последиците от руското нашествие в Украйна**

1. Подпомагането по тази мярка осигурява спешна помощ на земеделските стопани и МСП, които са особено засегнати от последиците от руското нашествие в Украйна, като целта е да се осигури непрекъснатост на стопанската им дейност, при спазване на предвидените в настоящия член условията.

2. Подпомагането се предоставя на земеделски стопани или МСП, занимаващи се с преработка, предлагане на пазара или развитие на селскостопански продукти, включени в приложение I към ДФЕС, или на памук, с изключение на рибни продукти. Резултатът от производствения процес може да бъде продукт, който не е включен в обхвата на посоченото приложение.

3. Държавите членки насочват подпомагането към бенефициерите, които са най-засегнати от последиците от руското нашествие в Украйна, като определят въз основа на наличните доказателства условия за допустимост и, когато се счита за целесъобразно от съответната държава членка, обективни и недискриминационни критерии за подбор. Предоставяното от държавите членки подпомагане допринася за продоволствената сигурност или за преодоляване на пазарните дисбаланси и подпомага земеделските стопани или МСП, заети в поне една от изброените по-долу дейности, с които се преследват посочените цели:

- а) кръгова икономика;
- б) управление на хранителните вещества;
- в) ефективно използване на ресурсите;
- г) екологични и щадящи климата методи за производство.

4. Подпомагането е под формата на еднократно платима сума, която се изплаща до 15 октомври 2023 г. въз основа на заявления за подпомагане, одобрени от компетентния орган до 31 март 2023 г. Последващото възстановяване от Комисията се извършва в съответствие с бюджетните кредити и при условие че е налично финансиране. Размерът на плащането може да бъде диференциран по категории бенефициери в съответствие с обективни и недискриминационни критерии.

5. Максималният размер на подпомагането не надвишава 15 000 EUR на земеделски стопанин и 100 000 EUR на МСП.

▼ M15

6. При предоставянето на подпомагане по настоящия член държавите членки вземат предвид подпомагането, предоставено по други инструменти за подпомагане на национално равнище или на равнището на Съюза, или по частни схеми в отговор на последиците от руското нашествие в Украйна.

▼ B*Член 40***Финансиране на допълнителни национални директни плащания за Хърватия**

1. Помощ може да се отпуска на земеделски стопани, отговарящи на изискванията за допълнителни национални директни плащания по член 19 от Регламент (ЕС) № 1307/2013. Условието, определени в този член, се прилагат също така към помощта, която ще се отпуска по настоящия член.

2. Помощта, предоставена на земеделски стопанин за 2014 г., 2015 г. и 2016 г., не надвишава разликата между:

а) размера на директните плащания, приложим в Хърватия за съответната година в съответствие с член 17 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, както и

б) 45 % от съответния размер на директните плащания, приложим от 2022 г.

3. Приносът на Съюза към помощта, отпусната по настоящия член в Хърватия по отношение на 2014 г., 2015 г. и 2016 г., не надвишава 20 % съответния общ годишен размер на отпусканите й средства от ЕЗФРСР.

4. Делът на приноса от ЕЗФРСР за допълнения към директните плащания не надвишава 80 %.

*Член 41***Правила относно прилагането на мерките**

Комисията приема актове за изпълнение, с които се определят правила относно прилагането на мерките в настоящия раздел във връзка с:

а) процедурите за подбор на органите и структурите, предлагащи консултантски услуги в областта на селското и горското стопанство, услуги по управление на стопанства или услуги по заместване в стопанства, и процедурите за намаляването на помощта в обхвата на мярката за консултантски услуги, посочена в член 15;

б) оценката от страна на държавите членки за напредъка по бизнес плана, вариантите на плащане, както и условията за достъп до други мерки за млади земеделски стопани в рамките на мярката за развитие на стопанствата и предприятията по член 19;

▼B

- в) преобразуването в мерни единици, различни от използваните в приложение II, и ставките за преобразуване на животните в животински единици съгласно мерките, посочени в членове 28, 29, 33 и 34;
- г) възможността за използване на стандартни предположения за допълнителни разходи и пропуснати доходи в обхвата на мерките по членове 28—31, 334 и 35 и критерии за изчисляването им;
- д) изчисляването на размера на подпомагането в случаите, когато дадена операция отговаря на условията за отпускане на помощ по повече от една мярка.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

LEADER

Член 42

Местни групи за действие в рамките на LEADER

▼M12

1. В допълнение към задачите, посочени в член 34 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 и в член 4 от Регламент (ЕС) 2020/2220, местните групи за действие могат да извършват и допълнителни задачи, които са им делегирани от управителния орган и/или от разплащателната агенция.

▼B

2. Ако такава възможност е предвидена в програмата за развитие на селските райони, местните групи за действие могат да поискат авансово плащане от компетентната разплащателна агенция. Размерът на авансовите плащания не надвишава 50 % от общественото подпомагане, свързано с текущите разходи и разходите за възстановяване.

Член 43

Стартов пакет в рамките на LEADER

Подпомагането за местно развитие по линия на LEADER може да включва и стартов пакет в рамките на LEADER за местните общности, които не са прилагали LEADER през програмния период 2007—2013 г. Стартовият пакет в рамките на LEADER се състои от подпомагане за изграждане на капацитет и малки пилотни проекти. Подпомагането по линия на стартовия пакет в рамките на LEADER не зависи от представянето на стратегия за местно развитие в рамките на LEADER.

Член 44

Дейности за сътрудничество в рамките на LEADER

1. Помощта по член 35, параграф 1, буква в) от Регламент (ЕС) № 1303/2013 се предоставя на:

- а) проекти за сътрудничество в рамките на една държава членка (междутериториално сътрудничество) или проекти за сътрудничество между територии в няколко държави членки или с територии в трети държави (транснационално сътрудничество).

▼B

б) техническа помощ за подготвителни дейности по проекти за междутериториално и транснационално сътрудничество, при условие че местните групи за действие могат да демонстрират, че те предвиждат изпълнението на конкретен проект.

2. Освен местни групи за действие, партньорите на местна група за действие по ЕЗФРСР могат да бъдат:

а) група от местни публични и частни партньори на територията на селски район, която изпълнява стратегия за местно развитие във или извън Съюза;

б) група от местни публични и частни партньори на територията на неселски район, която изпълнява стратегия за местно развитие.

3. В случаите, когато проектите за сътрудничество не са избрани от местни групи за действие, държавите членки въвеждат система за текущо кандидатстване.

Те оповестяват националните или регионалните административни процедури относно подбора на проекти за транснационално сътрудничество и списък на допустимите разходи най-късно две години след датата на одобрение на техните програми за развитие на селските райони.

Одобрението на проектите за сътрудничество от компетентния орган се извършва не по-късно от четири месеца след датата на подаване на кандидатурата за проекта.

4. Държавите членки информират Комисията за одобрените проекти за транснационално сътрудничество.

ГЛАВА II

Общи разпоредби за някои мерки

Член 45

Инвестиции

1. За да отговарят на условията за помощ от ЕЗФРСР инвестиционните операции се предхождат от оценка на очакваното въздействие върху околната среда в съответствие със специфичната за този вид инвестиции правна уредба, когато инвестицията е вероятно да има отрицателни последици за околната среда.

2. Разходите, отговарящи на условията за помощ от ЕЗФРСР, се свеждат до:

а) изграждането, придобиването, включително отпускането на лизинг, или подобренията на недвижимо имущество;

▼ B

- б) закупуването или вземането на лизинг на нови машини и оборудване, до пазарната цена на актива;
- в) общи разходи, свързани с разноските по букви а) и б), например хонорари на архитекти, инженери и консултанти, хонорари, свързани с консултации относно екологичната и икономическата устойчивост, включително проучвания за техническа осъществимост. Проучванията за техническа осъществимост продължават да бъдат разход, който отговаря на условията, дори когато на база на техните резултати не се правят разходи по букви а) и б);
- г) следните нематериални инвестиции: придобиването или развитието на компютърен софтуер и придобиването на патенти, лицензи, авторски права, търговски марки;
- д) разходите по изготвяне на планове за управление на горите или еквивалентни на тях инструменти.

3. В случая на селскостопански инвестиции, не се признават за отговарящи на условията за инвестиционно подпомагане закупуването на права за производство на селскостопанска продукция, права на плащане, животни, едногодишни растения и тяхното засаждане. В случай обаче на възстановяването на селскостопански производствен потенциал, претърпял щети в резултат на природни бедствия или катастрофични събития, в съответствие с член 18, параграф 1, буква б), разходите за закупуване на животни могат да бъдат допустими разходи.

4. Бенефициерите на помощ, свързана с инвестиции, могат да поискат авансово плащане до 50 % от публичната помощ, свързана с инвестицията, от компетентните разплащателни агенции, ако тази възможност е включена в програмата за развитие на селските райони.

▼ M7

5. Когато се предоставя подпомагане чрез финансов инструмент, установен в съответствие с член 37 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, работният капитал може да бъде допустим разход. Подобни допустими разходи не могат да надхвърлят по-високата от следните две стойности: 200 000 EUR или 30 % от общия размер на допустимите разходи за инвестицията.

▼ B

6. За да се вземат предвид специфичните особености на конкретен вид инвестиция, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 за определяне на условията, при които други разходи, свързани с договори за лизинг и използвано оборудване могат да се считат за допустими разходи, и за определянето на видовете инфраструктура за енергия от възобновяеми източници, които са допустими за подпомагане.

▼ M7

7. Параграфи 1, 2 и 3 не се прилагат, когато подпомагането се предоставя под формата на финансови инструменти.

▼ B*Член 46***Инвестиции в напояване**

1. Без да се засяга член 45 от настоящия регламент, в случай на напояване на нови и съществуващи напоявани площи само инвестиции, които отговарят на условията в настоящия член, се считат за допустими разходи.

▼ B

2. Плановете за управление на речните басейни съгласно изискванията на Рамковата директива за водите се представят на Комисията за цялата площ, за която ще се прави инвестицията, както и за всички други площи, където инвестицията може да засегне околната среда. Мерките, които ще се прилагат в рамките на план за управление на речните басейни в съответствие с член 11 от Рамковата директива за водите и които ще са от значение за селскостопанския сектор, се посочват в съответната програма от мерки.

3. Системата за измерване на потреблението на вода на равнището на подпомаганата инвестиция е въведена или трябва да се въведе като част от инвестицията.

4. Когато инвестиция е в подобрене на съществуващите напоителни инсталации или в елемент от напоителната инфраструктура, тя е допустима единствено, ако е била оценена предварително като осигуряваща потенциална икономия на вода най-малко между 5 % и 25 % съгласно техническите параметри на съществуващата инсталация или инфраструктура.

Ако инвестицията засяга басейни от подпочвени или повърхностни води, чието състояние попада в категория по-ниска от „добро състояние“ в съответния план за управление на речния басейн поради съображения, свързани с количеството на водите.

- а) инвестицията гарантира ефективно намаление на консумацията на вода на ниво инвестиция, което да възлиза на най-малко 50 % от потенциалната икономия на вода, осигурена от инвестицията;
- б) в случай на инвестиция в едно земеделско стопанство, тя също води до намаляване на общото потребление на вода на стопанството, възлизащо на най-малко 50 % от потенциалната икономия на вода, осигурена на ниво инвестиция. Общото потребление на вода на стопанството включва водата, продадена от стопанството.

Никое от условията в параграф 4 не се отнася до инвестиция в съществуващо съоръжение, която засяга единствено енергийната ефективност, нито до инвестиция за създаване на резервоар, нито до инвестиция в използване на рециклирана вода, която не засяга басейн от подпочвени или повърхностни води.

5. Инвестиция, която води до нетно увеличение на напояваната площ, засягаща басейн от подпочвени или повърхностни води, е допустима само ако:

- а) състоянието на водния басейн не попада в категория по-ниска от „добро състояние“ в съответния план за управление на речния басейн поради съображения, свързани с количеството на водите; и
- б) анализ на околната среда сочи, че инвестициите няма да доведат до значително отрицателно въздействие върху околната среда; подобен анализ на въздействието върху околната среда или се извършва, или се одобрява от компетентния орган и може да се отнася и до групи стопанства.

Площи, които не се напояват, но в които в близкото минало е действала напоителна инсталация, което трябва да се установи и обоснове в програмата, могат да се считат за напоявани площи за целите на определяне на нетното увеличение на напояваната площ.

▼B

б. Чрез дерогация от параграф 5, буква а), инвестиция, която води до нетно увеличение на напояваната площ, може все пак да бъде допустима при условие че:

- а) инвестицията е съчетана с инвестиция в съществуваща напоителна инсталация или елемент от напоителната инфраструктура, която по предварителна оценка осигурява потенциална икономия на вода най-малко между 5 % и 25 % съгласно техническите параметри на съществуващата инсталация или инфраструктура, и
- б) инвестицията гарантира ефективно намаление на потреблението на вода на ниво инвестиция като цяло, което възлиза най-малко на 50 % от потенциалната икономия на вода, осигурена от инвестицията в съществуващата напоителна инсталация или елемент от инфраструктура.

Освен това чрез дерогация условието по параграф 5, буква а) не се прилага за инвестиции в изграждането на нови напоителни инсталации, снабдявани с вода от съществуващ резервоар, одобрен от компетентните органи преди 31 октомври 2013 г., ако са спазени следните изисквания:

- въпросният резервоар е включен в съответния план за управление на речния басейн и подлежи на контролния режим, посочен в член 11, параграф 3, буква д) от Рамковата директива за водите;
- на 31 октомври 2013 г. са били в сила или максимална граница на общото водочерпене от резервоара или минимално изисквано равнище за потока във водните басейни, засегнати от резервоара;
- тази максимална граница или това минимално изисквано равнище за потока отговарят на условията, посочени в член 4 от Рамковата директива за водите, и
- въпросната инвестиция не води до водочерпене над максималната граница, която е била в сила на 31 октомври 2013 г., нито до намаляване на равнището на потока в засегнатите водни басейни под минималното изисквано равнище, което е било в сила на 31 октомври 2013 г.

*Член 47***Правила за плащания на площ**

1. Броят на хектарите, за които се прилага задължение съгласно членове 28, 29 и 34, може да варира от година на година, когато:

- а) тази възможност е предвидена в програмата за развитие на селските райони;
- б) въпросният ангажимент не се прилага за фиксирани парцели; и
- в) постигането на целта на ангажимента не е застрашено.

2. Когато цялата земя, за която се отнася ангажиментът, или част от нея, или цялото стопанство се прехвърля на друго лице през периода, за който е валиден посоченият ангажимент, ангажиментът или част от него, съответстваща на прехвърлената земя, може да бъде поет от това друго лице за остатък от периода или да отпадне и не се изисква възстановяване на средства по отношение на периода, през който ангажиментът се е изпълнявал.

▼B

3. Когато бенефициерът не е в състояние да продължи да спазва поетите ангажименти поради преразпределяне на стопанството или на част от него или поради включването му в публични мерки за комасация на земята, одобрени от компетентните публични органи, държавите членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят възможност за адаптиране на ангажиментите към новото положение на стопанството. Когато подобно адаптиране е невъзможно, ангажиментът отпада и не се изисква възстановяване на средства по отношение на периода, през който ангажиментът се е изпълнявал.
4. Възстановяване на получената помощ не се изисква в случаите на форсмажорни и извънредни обстоятелства, както са определени в член 2 от Регламент (ЕС) № 1306/2013.
5. Параграф 2 по отношение на случаите на прехвърляне на цялото стопанство и параграф 4 се прилагат и за задълженията съгласно член 33.
6. С цел осигуряване на ефективното изпълнение на мерките, свързани с площ, и защитаване на финансовите интереси на Съюза, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 за определяне на приложимите условия за преобразуване или коригиране на ангажиментите съгласно мерките по членове 28, 29, 33 и 34 и определянето на други случаи, в които не се изисква възстановяване на помощта.

*Член 48***Клауза за преразглеждане**

Клауза за преразглеждане се предвижда за операции, предприети съгласно членове 28, 29, 33 и 34, за да се гарантира тяхното коригиране в случай на изменение на съответните задължителни стандарти, изисквания или задължения, посочени в тези членове, които поетите задължения надхвърлят. Клаузата за преразглеждане обхваща също така корекциите, необходими с цел избягване на двойното финансиране на практиките, посочени в член 43 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, в случай на изменение на тези практики.

Операциите, предприети съгласно членове 28, 29, 33 и 34, които продължават след текущия програмен период, съдържат клауза за преразглеждане, за да могат да се приспособят към правната рамка на следващия програмен период.

Ако тези корекции не бъдат приети от бенефициера, ангажиментът отпада и не се изисква възстановяване на средства по отношение на периода, през който ангажиментът се е изпълнявал.

*Член 49***Подбор на операции**

1. Без да се засягат разпоредбите на член 30, параграф 3, буква г) от Регламент (ЕС) № 1303/2013, управляващият орган на програмата за развитие на селските райони определя критерии за подбор на операции след консултация с комитета за мониторинг. Критериите за подбор имат за цел да гарантират еднакво третиране на кандидатите, по-добро използване на финансовите ресурси и насочване на мерките в съответствие с приоритетите на Съюза за развитие на селските райони. При определяне и прилагане на критериите за подбор се взема под внимание принципът на пропорционалност във връзка с мащаба на операцията.

▼ M7

Чрез дерогация от първа алинея, в изключителни и надлежно обосновани случаи, в които е невъзможно да се установят критерии за подбор поради естеството на вида операции, управляващият орган може да определи друг метод за подбор, който се описва в програмата за развитие на селските райони след консултация с комитета за мониторинг.

▼ M15

2. Органът на държавата членка, който отговаря за подбора на операциите, гарантира, че с изключение на операциите по член 18, параграф 1, буква б), член 24, параграф 1, буква г) и членове 28—31, 33, 34 и 36—39в, операциите се избират в съответствие с посочените в параграф 1 от настоящия член критерии за подбор и съгласно прозрачна и добре документирана процедура.

▼ M7

3. Бенефициерите може да бъдат избирани въз основа на покани за представяне на предложения, при които се прилагат специални критерии за икономическа, социална и екологична ефективност.

4. Параграфи 1 и 2 не се прилагат, когато подпомагането се предоставя под формата на финансови инструменти.

▼ B*Член 50***Определяне на селски район**

За целите на настоящия регламент управляващият орган определя понятието „селски район“ на равнище програма. Държавите членки могат да приемат такова определение за мярка или вид операция, ако е надлежно обосновано.

*ГЛАВА III***Техническа помощ и изграждане на мрежи***Член 51***Финансиране на техническа помощ**

1. ► **M6** В съответствие с член 6 от Регламент (ЕС) № 1306/2013 ЕЗФРСР може да използва до 0,25 % от годишните си средства за финансиране на задачите, посочени в член 58 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, включително разходите за изграждането и обслужването на Европейската мрежа за развитие на селските райони, посочена в член 52 от настоящия регламент, и мрежата за ЕПИ, посочена в член 53 от настоящия регламент, по инициатива на Комисията и/или от нейно име, от които до 30 567 000 EUR по текущи цени се разпределят за Програмата за подкрепа на структурните реформи, създадена с Регламент (ЕС) 2017/825 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾ за използване в рамките на обхвата и целите на тази програма. ◀

▼ M10

ЕЗФРСР може да финансира дейности за подготовка на изпълнението на ОСП през следващия програмен период.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2017/825 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за създаването на Програмата за подкрепа на структурните реформи за периода 2017—2020 г. и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013 и (ЕС) № 1305/2013 (ОВ L 129, 19.5.2017 г., стр. 1).

▼B

ЕЗФРСР може също така да финансира действия, предвидени в член 41, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1151/2012 г. на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾ във връзка с указанията и символите на схемите за качество на Съюза.

Тези действия се извършват в съответствие с член 58 от Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета⁽²⁾ и всички други разпоредби от този регламент и правилата за прилагането му, които са приложими към тази форма на изпълнение на бюджета.

2. По инициатива на държавите членки до 4 % от общите средства на всяка програма за развитие на селските райони могат да се отделят за задачите, посочени в член 59 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, както и за разходите, свързани с подготвителни дейности за определяне на райони с природни или други специфични ограничения, посочени в член 32.

Разходи, свързани със сертифициращия орган, посочен в член 9 от Регламент (ЕС) № 1306/2013, не са допустими съгласно настоящия параграф.

В рамките на този лимит от 4 % се заделя сума за създаване и обслужване на националната мрежа за селските райони, посочена в член 54.

▼M12

Чрез дерогация от първа алинея държавите членки, за които общият размер на помощта от Съюза за развитие на селските райони за периода 2014—2020 г., посочен в приложение I към настоящия регламент, е по-малък от 1 800 милиона евро, могат след удължаване на своите програми в съответствие с член 1 от Регламент (ЕС) 2020/2220 да решат да отделят 5 % от общата сума по всяка програма за развитие на селските райони за задачите, посочени в член 59 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

▼B

3. При програми за развитие на селските райони, които обхващат както по-слабо развити региони, така и други райони, процентното участие на ЕЗФРСР за техническа помощ, посочено в член 59, параграф 3, може да се определи, като се вземе предвид преобладаващият вид райони като брой в програмата.

*Член 52***Европейска мрежа за развитие на селските райони**

1. Създава се Европейска мрежа за развитие на селските райони с цел свързване на националните мрежи, организации и администрации, които работят в областта на развитието на селските райони на равнище ЕС в съответствие с член 51, параграф 1.

2. Изграждането на мрежа чрез Европейската мрежа за развитие на селските райони има за цел:

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) № 1151/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 21 ноември 2012 г. относно схемите за качество на селскостопанските продукти и храни (ОВ L 343, 14.12.2012 г., стр. 1).

⁽²⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета (ОВ L 298, 26.10.2012 г., стр. 1).

▼B

- а) да засили участието в развитието на селските райони на всички заинтересовани страни, и по-специално тези в областта на селското и горското стопанство, както и на други страни, заинтересовани от развитие на селските райони;
 - б) да подобри качеството на програмите за развитие на селските райони;
 - в) да играе роля при информирането на широката общественост за ползите от политика за развитие на селските райони;
 - г) да подпомага оценяването на програмите за развитие на селските райони.
3. Задачите на мрежата са както следва:
- а) да събира, анализира и разпространява информация за действия в областта на развитието на селските райони;
 - б) да оказва помощ при процесите на оценяване и при събирането и управлението на данни;
 - в) да събира, обобщава и разпространява в рамките на Съюза добрите практики за развитие на селските райони, включително относно методиките и инструментите за оценка;
 - г) да установява и ръководи тематични групи и/или семинари с цел улесняване на обмена на експертни знания и оказване на помощ при изпълнението, мониторинга и по-нататъшното разработване на политиката за развитие на селските райони;
 - д) да предоставя информация за развитието в селските райони на Съюза и в трети държави;
 - е) да организира срещи и семинари в рамките на Съюза за работещите активно в областта на развитието на селските райони;
 - ж) да подпомага националните мрежи и инициативите за транснационално сътрудничество и обмена на опит относно действия в областта на развитието на селските райони с мрежи в трети държави;
 - з) специално за местните групи за действие:
 - i) да създава полезни взаимодействия с дейности, извършвани на национално или регионално равнище или и на двете равнища, от съответните мрежи по отношение на действия за изграждане на капацитет и обмен на опит; и
 - ii) да сътрудничи с органите за изграждане на мрежи и органите за техническа помощ за местното развитие, създадени от ЕФРР, ЕСФ и ЕФМДР, по отношение на техните действия за местно развитие и транснационално сътрудничество.
4. Комисията приема актове за изпълнение за определяне на организационната структура и дейност на Европейската мрежа за развитие на селските райони. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

*Член 53***Мрежа за Европейско партньорство за иновации**

1. Създава се мрежа за ЕПИ за подпомагане на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост, посочено в член 55, в съответствие с член 51, параграф 1. Тя дава възможност за свързване в мрежа на оперативни групи, консултантски услуги и изследователи.

▼B

2. Целите на мрежата за ЕПИ са:
 - а) да улесни обмена на експертни знания и добри практики;
 - б) да създава диалог между земеделските стопани и научноизследователската общност и да улесни включването на всички заинтересовани страни в процеса на обмен на знания.
3. Задачите на мрежата за ЕПИ са, както следва:
 - а) да изпълнява ролята на информационно бюро и да предоставя информация на ключови участници относно ЕПИ;
 - б) да насърчава създаването на оперативни групи и да предоставя информация относно възможностите, предоставяни от политиките на Съюза;
 - в) да улеснява разработването на кълстерни инициативи и пилотни или демонстрационни проекти, които могат, наред с другото, да се отнасят до следното:
 - i) повишаване на селскостопанската производителност, икономическата жизнеспособност, устойчивостта, продукцията и ефективното използване на ресурсите;
 - ii) иновации в подкрепа на биоикономиката;
 - iii) биологичното разнообразие, екосистемните услуги, функционалността на почвите и устойчивото управление на водите;
 - iv) иновативни продукти и услуги за интегрираната верига на доставки;
 - v) откриване на нови пазарни възможности и възможности за разработване на нови продукти за първичните производители;
 - vi) качество на храните, безопасност на храните и здравословно хранене;
 - vii) намаляване на загубите след прибиране на реколтата и разхищаването на храни.
 - г) да събира и разпространява информация в областта на ЕПИ, включително резултати от изследвания и нови технологии за иновациите и обмен на знания, включително обмен в областта на иновациите с трети държави.
4. Комисията приема актове за изпълнение за определяне на организационната структура и дейност на мрежата за ЕПИ чрез актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

*Член 54***Национална мрежа на селските райони**

1. Всяка държава членка създава национална мрежа на селските райони, която обединява всички организации и административни органи, работещи в областта на развитието на селските райони. Партньорството, посочено в член 5 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, също е част от националната мрежа за селските райони.

▼ B

Държави членки с регионални програми могат да представят за одобрение специфични програми за създаването и обслужването на техните национални мрежи на селските райони.

2. Свързването в мрежа чрез националната мрежа на селските райони има за цел:

- a) да повиши участието на заинтересованите страни в развитието на селските райони;
- б) да постигне по-високо качество при изпълнението на програмите за развитие на селските райони;
- в) да информира широката общественост и потенциалните бенефициери за политиката за развитие на селските райони и възможностите за финансиране;
- г) да насърчава иновациите в селското стопанство, производството на храни, горското стопанство и селските райони.

▼ C1

3. Подкрепата от ЕЗФРСР по член 51, параграф 2 се използва:

▼ B

- a) за създаване на необходимите структури за осъществяване на работата на мрежата;
- б) за изготвянето и изпълнението на план за действие, който обхваща най-малко следното:
 - i) дейности във връзка със събирането на примери за проекти, обхващащи всички приоритети на програмите за развитие на селските райони;
 - ii) дейности във връзка с улесняването на тематичния и аналитичен обмен между заинтересованите страни в развитието на селските райони, споделяне и разпространение на резултатите;
 - iii) дейности във връзка с предоставянето на обучение и за изграждане на мрежа за местните групи за действие и по-конкретно техническа помощ за междутериториално и транснационално сътрудничество, улесняване на сътрудничеството сред местни групи за действие и търсенето на партньори за посочената в член 35 мярка;
 - iv) дейности във връзка с изграждане на мрежа за консултанти и услуги за подкрепа на иновациите;
 - v) дейности във връзка със споделянето и разпространяването на резултатите от мониторинга и оценката;
 - vi) комуникационен план, включващ популяризиране и информация относно програмата за развитие на селските райони, съгласуван с управляващите органи, и информационни и комуникационни дейности, насочени към широката общественост;
 - vii) дейности във връзка с участие и принос към Европейската мрежа за развитие на селските райони.

4. Комисията приема актове за изпълнение за установяване на правила за създаването и обслужването на национални мрежи за селските райони и за съдържанието на посочените в параграф 1 специфични програми. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

▼B

ДЯЛ IV

**ЕПИ ЗА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНОСТ И
УСТОЙЧИВОСТ***Член 55***Цели**

1. Целите на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост са:
 - а) насърчаване на икономически жизнеспособен, продуктивен, конкурентоспособен, съобразен с климата и устойчив на неговото изменение селскостопански и горски сектор с ниски емисии на въглероден диоксид, които използват ресурсите ефективно, осигуряват напредък към агроекологични системи за производство и работят в хармония с основните природни ресурси, от които зависи селскостопанската и горската дейност;
 - б) подпомагане на редовното и устойчиво снабдяване с храна, фуражи и биоматериали, включително съществуващи и нови типове;
 - в) подобряване на процесите за опазване на околната среда, смекчаване и адаптиране към последиците от изменението на климата;
 - г) изграждане на мостове между най-новите изследователски знания и технологии и земеделските стопани, лица, стопанисващи горски стопанства, селски общности, предприятия, НПО и консултантски услуги.
2. ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост се стреми да постигне своите цели чрез:
 - а) създаване на добавена стойност чрез по-добро свързване на научноизследователската дейност и селскостопанската практика и насърчаване на по-широкото използване на наличните иновационни мерки;
 - б) насърчаване на по-бързо и по-широкообхватно прилагане на иновативните решения в практиката;
 - в) информиране на научната общност относно нуждите от изследвания в полза на селскостопанската практика.
3. ЕЗФРСР допринася за целите на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост, като в съответствие с член 35 подпомага оперативните групи на ЕПИ, посочени в член 56, и мрежата за ЕПИ, посочена в член 53.

*Член 56***Оперативни групи**

1. Оперативните групи на ЕПИ съставляват част от ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост. Те се създават от заинтересовани страни като земеделски стопани, изследователи, консултанти и предприятия, които са заети в сектора на селското стопанство и храните и които имат отношение към постигането на целите на ЕПИ.

▼B

2. Оперативните групи на ЕПИ определят вътрешни процедури, с които се осигурява прозрачността на тяхната дейност и вземане на решение, и се избягват ситуации на конфликт на интереси.
3. В рамките на своите програми държавите членки решават до каква степен ще подпомагат оперативните групи.

*Член 57***Задачи на оперативните групи**

1. Оперативните групи на ЕПИ съставят план, който съдържа следното:
 - а) описание на иновативния проект, който ще се разработва, изпитва, адаптира или изпълнява;
 - б) описание на очакваните резултати и приноса към целта на ЕПИ за повишаване на производителността и устойчиво управление на ресурсите.
2. При изпълнението на своите иновативни проекти оперативните групи:
 - а) вземат решения за разработването и изпълнението на иновативни действия; и
 - б) изпълняват иновативни действия чрез мерки, финансирани посредством програми за развитие на селските райони.
3. Оперативните групи разпространяват резултатите от своите проекти по-специално чрез мрежата за ЕПИ.

ДЯЛ V

ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ*Член 58***Ресурси и тяхното разпределение**

1. Без да се засягат параграфи 5, 6 и 7 от настоящия член, общият размер на помощта от Съюза за развитие на селските райони съгласно настоящия регламент за периода от 1 януари 2014 г. до 31 декември 2020 г. е 84 936 милиона евро по цени от 2011 г., в съответствие с многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г.

▼M12

Без да се засягат параграфи 5, 6 и 7, общият размер на помощта от Съюза за развитие на селските райони съгласно настоящия регламент за периода от 1 януари 2021 г. до 31 декември 2022 г. не надвишава 26 896 831 880 EUR по текущи цени в съответствие с многогодишната финансова рамка за периода 2021—2027 г.

▼B

2. 0,25 % от ресурсите по параграф 1 се заделят за техническа помощ за Комисията съгласно член 51, параграф 1.

▼ B

3. За целите на тяхното програмиране и последващото въвеждане в общия бюджет на Съюза сумите по параграф 1 се индексират с 2 % годишно.

4. Годишната разбивка по държави членки на сумите по параграф 1, след като се приспадне сумата по параграф 2, се съдържа в приложение I.

▼ C1

5. Средствата, предоставени от дадена държава членка съгласно член 14, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, се приспадат от сумите, разпределени за тази държава членка в съответствие с параграф 4.

▼ M1

6. Средствата, прехвърлени на ЕЗФРСР в изпълнение на член 136а, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 73/2009 и член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1307/2013, и средствата, прехвърлени на ЕЗФРСР в изпълнение на членове 106, 136 и 136б от Регламент (ЕО) № 73/2009 по отношение на календарните 2013 г. и 2014 г., се включват също в годишната разбивка, посочена в параграф 4 от настоящия член.

▼ M12

7. За да се вземат предвид промените, свързани с посочената в параграф 4 от настоящия член годишна разбивка, включително посочените в параграфи 5 и 6 от настоящия член прехвърления и прехвърленията, произтичащи от прилагането на член 1 от Регламент (ЕС) 2020/2220, да се направят технически корекции без промяна в общите разпределени суми или да се вземат предвид други промени, предвидени в законодателни актове след приемането на настоящия регламент, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 от настоящия регламент с цел преразглеждане на определените в приложение I към настоящия регламент тавани.

▼ B

8. За целите на разпределяне на резерва за изпълнение, посочен в член 22, параграфи 3 и 4 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 наличните целеви приходи, събрани съгласно член 43 от Регламент (ЕС) № 1306/2013 за ЕЗФРСР, се прибавят към сумите, посочени в член 20 от Регламент (ЕС) № 1303/2013. Тези налични целеви приходи се разпределят между държавите членки пропорционално на дела им в общата сума на подпомагането по ЕЗФРСР.

▼ M12*Член 58а***Средства за възстановяване на селскостопанския сектор и селските райони на Съюза**

1. Член 1, параграф 2, буква ж) от Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета („Регламент за ЕИВ“) ⁽¹⁾ се прилага в съответствие с настоящия член чрез мерки, които са допустими по линия на ЕЗФРСР и са насочени към преодоляване на въздействието на кризата с COVID-19, със сума в размер на 8 070 486 840 EUR по текущи цени от сумата, посочена в член 2, параграф 2, буква а), подточка vi) от посочения регламент, при спазване на член 3, параграфи 3, 4 и 8 от него.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2020/2094 на Съвета от 14 декември 2020 г. за създаване на Инструмент на Европейския съюз за възстановяване с цел подкрепа на възстановяването след кризата с COVID-19 (ОВ L 433, 22.12.2020 г., стр. 23).

▼ **M12**

Тази сума от 8 070 486 840 EUR по текущи цени представлява външни целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 5 от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета ⁽¹⁾.

Тя се предоставя под формата на допълнителни средства за бюджетни задължения по линия на ЕЗФРСР за 2021 г. и 2022 г. в допълнение към общите средства, посочени в член 58 от настоящия регламент, както следва:

— 2021 г.: 2 387 718 000 EUR;

— 2022 г.: 5 682 768 840 EUR.

За целите на настоящия регламент и на регламенти (ЕС) № 1306/2013 и (ЕС) № 1307/2013 тези допълнителни средства се считат за суми за финансиране на мерки по ЕЗФРСР. Те се считат за част от общия размер на помощта от Съюза за развитие на селските райони, както е посочено в член 58, параграф 1 от настоящия регламент, към който се добавят, когато се прави позоваване на общия размер на помощта от Съюза за развитие на селските райони. Член 14 от Регламент (ЕС) № 1307/2013 не се прилага за допълнителните средства, посочени в настоящия параграф и в параграф 2 от настоящия член.

2. Разбивката за всяка държава членка на допълнителните средства по параграф 1 от настоящия член, след приспадане на сумата по параграф 7 от настоящия член, е посочена в приложение Ia.

3. Процентните прагове на общото участие на ЕЗФРСР в програмата за развитие на селските райони, посочени в член 59, параграфи 5 и 6 от настоящия регламент, не се прилагат за допълнителните средства, посочени в параграф 1 от настоящия член. Държавите членки обаче гарантират, че във всяка програма за развитие на селските райони, поне същият общ дял на участие от ЕЗФРСР, включително допълнителните средства, посочени в параграф 2 от настоящия член, е запазен за мерките, посочени в член 59, параграф 6 от настоящия регламент в съответствие с член 1, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2020/2220.

4. Поне 37 % от допълнителните средства, посочени в параграф 2 от настоящия член, се заделят във всяка програма за развитие на селските райони за мерките, посочени в член 33 и член 59, параграфи 5 и 6, и по-специално за:

- а) биологично земеделие;
- б) смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към тях, включително намаляване на емисиите на парникови газове от селското стопанство;
- в) опазване на почвата, включително подобряване на плодородието на почвата чрез улавяне на въглерод;

⁽¹⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

▼ M12

- г) подобряване на използването и управлението на водите, включително икономии на вода;
- д) създаване, опазване и възстановяване на местообитания, благоприятни за биологичното разнообразие;
- е) намаляване на рисковете и въздействието от употребата на пестициди и антимикробни средства;
- ж) хуманно отношение към животните;
- з) дейности за сътрудничество в рамките на LEADER.

5. Поне 55 % от допълнителните средства, посочени в параграф 2 от настоящия член, се заделят във всяка програма за развитие на селските райони за мерките, посочени в членове 17, 19, 20 и 35, при условие че определеното използване на тези мерки в програмите за развитие на селските райони насърчава икономическото и социалното развитие на селските райони и допринася за издръжливост, устойчивост и цифрово икономическо възстановяване в съответствие, наред с другото, с целите в областта на агроекологията и климата, преследвани съгласно настоящия регламент, и по-специално:

- а) къси вериги на доставки и местни пазари;
- б) ефективно използване на ресурсите, включително прецизно и интелигентно земеделие, иновации, цифровизация и модернизация на производствените машини и оборудване;
- в) условия за безопасност на работното място;
- г) енергия от възобновяеми източници, кръгова икономика и биоикономика;
- д) достъп до висококачествени информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в селските райони.

При разпределянето на допълнителните средства, посочени в параграф 2 от настоящия член, държавите членки могат да решат да ползват дерогация от процентния праг, посочен в първа алинея от настоящия параграф, доколкото това е необходимо за спазване на принципа на запазване на равнището на защита, посочен в член 1, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2020/2220. Държавите членки обаче могат вместо това да решат да ползват дерогация от този принцип до степента, необходима за спазване на процентния праг, посочен в първа алинея от настоящия параграф.

6. До 4 % от общите допълнителни средства, посочени в параграф 2 от настоящия член, могат по инициатива на държавите членки да бъдат разпределени за техническа помощ за програмите за развитие на селските райони в съответствие с член 51, параграф 2. Този процентен праг може да бъде 5 % за държавите членки, за които се прилага четвърта алинея от член 51, параграф 2.

7. До 0,25 % от общите допълнителни средства, посочени в параграф 1 от настоящия член, могат да бъдат разпределени за техническа помощ в съответствие с член 51, параграф 1.

8. Бюджетните задължения, свързани с посочените в параграфи 1 и 2 от настоящия член допълнителни средства, се поемат във всяка програма за развитие на селските райони отделно от разпределените средства, посочени в член 58, параграф 4.

▼ M12

9. Членове 20, 21 и 22 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 не се прилагат за общия размер на допълнителните средства, посочени в параграфи 1 и 2 от настоящия член.

▼ B*Член 59***Участие на фонда**

1. В решението за одобряване на програма за развитие на селските райони се определя максималното участие на ЕЗФРСР в програмата. При необходимост в решението ясно се посочват бюджетните кредити, разпределени на по-слабо развитите региони.

2. Участието на ЕЗФРСР се изчислява въз основа на размера на допустимия публичен разход.

►C1 3. В програмите за развитие на селските райони се определя едно-единствено процентно участие на ЕЗФРСР, приложимо за всички мерки. По целесъобразност се определя отделно процентно участие на ЕЗФРСР за по-слабо развитите региони, за най-отдалечените региони и за малките острови в Егейско море по смисъла на Регламент (ЕС) № 229/2013, както и за регионите в преход. ◀ Максималното процентно участие на ЕЗФРСР е:

▼ C1

a) 85 % от допустимия публичен разход в по-слабо развитите региони, най-отдалечените региони и малките острови в Егейско море по смисъла на Регламент (ЕС) № 229/2013;

▼ B

b) 75 % от допустимите публични разходи за всички региони, в които за периода 2007—2013 г. БВП на глава от населението е бил под 75 % от средната стойност за ЕС-25 за референтния период, но в които БВП на глава от населението е над 75 % от средната стойност за ЕС-27;

в) 63 % от допустимите публични разходи за регионите в преход, различни от регионите, посочени в буква б) от настоящия параграф;

г) 53 % от допустимия публичен разход в другите райони.

Минималното процентно участие на ЕЗФРСР е 20 %.

4. Чрез дерогация от параграф 3 максималното процентно участие на ЕЗФРСР е:

a) 80 % за мерките, посочени в членове 14, 27 и 35, за местното развитие в рамките на LEADER, посочено в член 32 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, и за операции по член 19, параграф 1, буква а), подточка i). ►C1 Този процент може да се увеличи до най-много 90 % за програмите на по-слабо развитите региони, на най-отдалечените региони, на малките острови в Егейско море по смисъла на Регламент (ЕС) № 229/2013, както и на регионите в преход, посочени в параграф 3, букви б) и в); ◀

▼B

- б) 75 % за операции, допринасящи за целите, свързани с околната среда и смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него съгласно член 17, член 21, параграф 1, букви а) и б), членове 28, 29, 30, 31 и 34;
- в) 100 % от финансовите инструменти на равнището на Съюза, посочени в член 38, параграф 1, буква а) от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
- г) процентът на участие, който се прилага за въпросната мярка, увеличен с допълнителни 10 процентни пункта за участие във финансови инструменти, посочени в член 38, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) № 1303/2013;

▼C1

- д) 100 % за операции, финансирани от средства, прехвърлени към ЕЗФРСР в изпълнение на член 136а, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 73/2009 и член 7, параграф 2 и член 14, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1307/2013;

▼M12

- да) 100 % за операциите, финансирани от допълнителните средства, посочени в член 58а, параграф 1. Държавите членки могат да определят единно, специално процентно участие на ЕЗФРСР, приложимо за всички тези операции;

▼M7

- е) 100 % за сума от 100 милиона евро, по цени от 2011 г., разпределена за Ирландия, за сума от 500 милиона евро, по цени от 2011 г., разпределена за Португалия, и за сума от 7 милиона евро, по цени от 2011 г., разпределена за Кипър;

▼B

- ж) За държавите членки, които към 1 януари 2014 г. или след това получават финансова помощ в съответствие с членове 136 и 143 от ДФЕС, процентното участие на ЕЗФРСР, произтичащо от прилагането на член 24, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, може да бъде увеличено най-много с допълнителни 10 процентни пункта до общ максимален размер до 95 %, за разходите, които тези държави членки трябва да изплатят през първите две години от изпълнението на програмата за развитие на селските райони. Процентното участие на ЕЗФРСР, което би било приложимо без настоящата дерогация, обаче трябва да се спазва за всички публични разходи, извършени по време на програмния период;

▼M7

- з) процентното участие, посочено в член 39а, параграф 13 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 за финансовия инструмент, посочен в член 38, параграф 1, буква в) от същия регламент.

▼M12

- 5. Най-малко 5 %, а за Хърватия 2,5 % от общото участие на ЕЗФРСР в програмата за развитие на селските райони са запазени за LEADER и воденото от общностите местно развитие, както е посочено в член 4 от Регламент (ЕС) 2020/2220.

Когато държавите членки се възползват от възможността, предвидена в член 14, параграф 1, шеста или седма алинея от Регламент (ЕС) № 1307/2013, посочените в първа алинея от настоящия параграф проценти се прилагат за общото участие на ЕЗФРСР в програмата за развитие на селските райони без допълнителното подпомагане, предоставяно в съответствие с член 14, параграф 1, шеста или седма алинея от Регламент (ЕС) № 1307/2013.

▼ B

6. Поне 30 % от участието на ЕЗФРСР в програмата за развитие на селските райони е запазено за мерки по следните членове: член 17 за инвестиции, свързани с околната среда и климата; членове 21, 28, 29 и 30, с изключение на плащанията, свързани с Рамковата директива за водите; и членове 31, 32 и 34.

Първата алинея не се прилага по отношение на най-отдалечените региони и на отвъдморските територии на държавите членки.

▼ M12

6а. Подпомагането от ЕЗФРСР, предоставено съгласно член 39б, не надвишава 2 % от общото участие на ЕЗФРСР в програмата за развитие на селските райони за периода 2014—2020 г., както е посочено в част първа от Приложение I.

▼ M15

6б. Подпомагането от ЕЗФРСР, предоставено съгласно член 39в, не надвишава 5 % от общото участие на ЕЗФРСР в програмата за развитие на селските райони за периода 2021—2022 г., както е посочено в приложение I, част втора.

▼ B

7. Ако държава членка представи едновременно национална програма и пакет от няколко регионални програми, параграфи 5 и 6 не се прилага по отношение на националната програма. Приносът на ЕЗФРСР в националната програма се взема предвид за целите на изчисляването на процента, посочен в параграфи 5 и 6, за всяка регионална програма пропорционално на дела на регионалната програма в отпуснатата обща национална сума.

8. Разход, съфинансиран от ЕЗФРСР, не може да бъде съфинансиран с участие на структурните фондове, Кохезионния фонд или друг финансов инструмент на Съюза.

9. Публичният разход за помощ на предприятия съответства на ограниченията за помощи, определени относно държавната помощ, освен ако в настоящия регламент се предвижда друго.

*Член 60***Допустимост на разходите****▼ M7**

1. Чрез дерогация от член 65, параграф 9 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 в случай на извънредни мерки поради природни бедствия, катастрофични събития или неблагоприятни климатични явления или на съществени и внезапни промени в социално-икономическите условия в държавата членка или региона, в програмите за развитие на селските райони може да се предвиди разходите, свързани с промени в програмата, да се считат за допустими от датата на настъпване на събитието.

▼ B

2. Разходите са допустими за финансиране от ЕЗФРСР само когато са направени за операции, одобрени от управляващия орган на съответната програма, или за дейности, за които той отговаря, съобразно критериите за подбор, определени в член 49.

▼ M7

С изключение на общите разходи, определени в член 45, параграф 2, буква в), във връзка с инвестиционни операции по мерки, попадащи в обхвата на член 42 от ДФЕС, за допустими се считат само разходи, които са направени след подаването на заявление до компетентния орган. Въпреки това държавите членки могат да предвидят в своите програми, че са допустими и разходите, които са свързани с извънредни мерки поради природни бедствия, катастрофични събития или неблагоприятни климатични явления или съществени и внезапни промени в социално-икономическите условия в държавата членка или региона, и които са били направени от бенефициера след настъпване на събитието.

▼B

Държавите членки могат да предвидят в своите програми за допустими да се считат само разходи, които са извършени след като заявлението за помощ е одобрено от компетентния орган.

3. Параграфи 1 и 2 не се прилагат за член 51, параграфи 1 и 2.

▼M7

4. Плащанията от бенефициери се оправдават с фактури и документи, които доказват извършването на плащане. Когато това не е възможно, плащанията се оправдават с документи с равносътйна доказателствена стойност, с изключение при формите на подпомагане, посочени в член 67, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, освен в буква а) от него.

▼B*Член 61***Допустими разходи**

1. Когато текущи разходи се покриват от помощта съгласно настоящия регламент, следните видове разходи са допустими:

- а) оперативни разходи;
- б) разходи за персонал;
- в) разходи за обучение;
- г) разходи за връзки с обществеността;
- д) финансови разходи;
- е) разходи за изграждане на мрежа.

2. Проучванията са допустим разход, когато са свързани с конкретна операция по програмата или специфичните цели и задачи на програмата.

3. Непарични вноски под формата на предоставяне на труд, стоки, услуги, земя и недвижима собственост, за които не е извършено плащане, подкрепено с фактури или документи с еквивалентна доказателствена стойност, могат да бъдат допустими за подпомагане, ако са изпълнени условията на член 69 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.

*Член 62***Доказуемост и възможност за контролиране на мерките**

1. Държавите членки гарантират, че всички мерки за развитие на селските райони, които те възнамеряват да прилагат, са доказуеми и позволяват извършване на контрол. За тази цел управляващият орган и разплащателната агенция на всяка програма за развитие на селските райони дават предварителна оценка на възможностите за проверка и контрол на мерките, които ще бъдат включени в програмата за развитие на селските райони. Управляващият орган и разплащателната агенция също така извършват оценка на възможността за доказуемост и контролиране на мерките по време на изпълнението на програмата за развитие на селските райони. В предварителната оценка и оценката по време на периода на изпълнение се вземат предвид резултатите от контрола през предходния и текущия програмен период. Ако в оценката бъде заключено, че не са спазени изискванията за доказуемост и възможност за контролиране, въпросните мерки се коригират по съответния начин.

▼M7

2. Когато помощта се отпуска въз основа на стандартни разходи или допълнителни разходи и пропуснати доходи в съответствие с член 21, параграф 1, букви а) и б), по отношение на пропуснати доходи и разходи за поддръжка, и с членове 28—31, 33 и 34, държавите членки гарантират, че съответните изчисления са адекватни и точни, както и че са направени предварително въз основа на честен, справедлив и проверим метод на изчисление. За тази цел орган, който е функционално независим от органите, отговарящи за изпълнението на програмата, и който разполага с подходящите експертни знания, прави изчисленията или потвърждава адекватността и точността на изчисленията. В програмата за развитие на селските райони се включва декларация, потвърждаваща адекватността и точността на изчисленията.

▼B*Член 63***Авансови плащания**

1. Авансовите плащания се подчиняват на условието за предоставяне на банкова гаранция или еквивалентна гаранция, съответстваща на 100 % от размера на авансовото плащане. По отношение на публичноправните бенефициери, авансовите суми се изплащат на общини, регионални органи и техни сдружения, както и на публичноправни субекти.

Инструмент, предоставен като гаранция от публичноправен орган, се счита за еквивалентен на гаранцията, посочена в първата алинея, при условие че органът се задължава да плати сумата, покрита от тази гаранция, ако не се установи право за получаване на изплатения аванс.

2. Гаранцията може да бъде освободена, когато компетентната разплащателна агенция установи, че размерът на реалния разход, който съответства на публичната помощ, свързана с операцията, надхвърля размера на авансовото плащане.

ДЯЛ VI

УПРАВЛЕНИЕ, КОНТРОЛ И ПУБЛИЧНОСТ*Член 64***Отговорности на Комисията**

С оглед да осигури добро финансово управление в съответствие с изискванията на член 317 от ДФЕС, в контекста на споделеното управление, Комисията прилага мерките и извършва проверките, определени в Регламент (ЕС) № 1306/2013.

*Член 65***Отговорности на държавите членки**

1. Държавите членки приемат всички закони, подзаконови и административни разпоредби в съответствие с член 58, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1306/2013, за да се осигури ефективна защита на финансовите интереси на Съюза.

2. Държавите членки определят следните органи за всяка програма за развитие на селските райони:

▼B

- а) управляващ орган, който може да бъде публичен или частен орган, действащ на национално или регионално ниво, или самата държава членка, когато тя извършва тази задача, който да отговаря за управлението на въпросната програма;
 - б) акредитирана разплащателна агенция по смисъла на член 7 от Регламент (ЕС) № 1306/2013;
 - в) сертифициращ орган по смисъла на член 9 от Регламент (ЕС) № 1306/2013.
3. Държавите членки гарантират, че за всяка програма за развитие на селските райони е създадена съответна система за управление и контрол по начин, който осигурява ясно възлагане и разделяне на функциите между управляващия орган и другите субекти. Държавите членки са отговорни за гарантиране на ефективното функциониране на системите за целия срок на програмата.
4. Държавите членки определят ясно задачите на управляващия орган, разплащателната агенция, а в рамките на LEADER— на местните групи за действие — по отношение на прилагането на критериите за допустимост и за подбор и на процедурата за подбор на проекти.

*Член 66***Управляващ орган**

1. Управляващият орган е отговорен за управлението и изпълнението на програмата по ефикасен, ефективен и правилен начин, и по-специално за:
- а) гарантиране, че има подходяща сигурна електронна система, която да записва, поддържа, управлява и докладва статистическа информация за програмата и нейното изпълнение, която се изисква за целите на мониторинга и оценката, и по-специално информация, която се изисква за наблюдаване на напредъка към определените цели и приоритети;

▼M7**▼B**

- в) да гарантира, че бенефициерите и другите субекти, участващи в изпълнението на операциите:
 - i) са информирани за задълженията им, произтичащи от отпуснатата помощ, и че поддържат или отделна счетоводна система, или следват подходящ счетоводен кодекс за всички сделки, свързани с операцията;
 - ii) са запознати с изискванията за предоставяне на данни на управляващия орган и за отразяване на резултати;
- г) да гарантира, че предварителната оценка, посочена в член 55 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, съответства на системата за оценка и мониторинг, и да отговаря за нейното приемане и изпращане до Комисията;
- д) да гарантира, че е въведен планът за оценка, посочен в член 56 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, че последващата оценка на програмата, посочена в член 57 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, се извършва в сроковете, определени в посочения регламент, и че тези оценки съответстват на системата за мониторинг и оценка, както и да отговаря за изпращането им до комитета за мониторинг и до Комисията;

▼B

- е) да предостави на комитета за мониторинг информацията и документите, необходими за мониторинг на изпълнението на програмата с оглед на нейните специфични цели и приоритети;
- ж) да изготви годишния доклад за напредък, включително обобщени таблици за мониторинга, и да го изпрати на Комисията след одобрение от комитета за мониторинг;
- з) да гарантира, че разплащателната агенция получава цялата необходима информация, по-специално за прилаганите процедури и всички извършвани проверки по операциите, одобрени за финансиране, преди плащанията да бъдат разрешени;
- и) да осигури публичност за програмата, включително чрез националната мрежа за селските райони, чрез информиране на потенциалните бенефициери, професионалните организации, икономическите и социалните партньори, организациите, насърчаващи равенство между половете, и заинтересованите неправителствени организации, включително екологични организации, за възможностите, които предоставя програмата, и за правилата за получаване на достъп до финансиране от програмата, а също така чрез информиране на бенефициерите за приноса на Съюза, а на широката общественост за ролята на Съюза в програмата.

2. Държавите членки или управляващият орган може да определят един или повече междинни структури, включително местни органи, структури за регионално развитие или неправителствени организации, които да извършват управлението и изпълнението на операциите за развитие на селските райони.

Когато част от задачите му са делегирани на друга структура, управляващият орган остава изцяло отговорен за ефективното и коректно управление и изпълнение на тези задачи. Управляващият орган гарантира въвеждането на подходящи разпоредби, които позволяват на другия орган да получава всички необходими данни и информация за изпълнението на тези задачи.

►C1 3. Когато в програмата за развитие на селските райони е включена тематична подпрограма, посочена в член 7, ◀ управляващият орган може да определи един или повече междинни органи, включително местни органи, местни групи за действие или неправителствени организации, които да осъществяват управлението и изпълнението на тази стратегия. В този случай се прилага параграф 2.

Управляващият орган гарантира, че операциите и продуктите на тази тематична подпрограма се определят отделно за целите на системата за мониторинг и оценка, посочена в член 67.

4. При спазване на ролята на разплащателните агенции и други структури, съгласно посоченото в Регламент (ЕС) № 1306/2013, в случаите, когато държава членка има повече от една програма, може да бъде определена координираща структура с цел осигуряване на съгласуваност при управлението на фондовете и осъществяване на връзка между Комисията и националните управляващи органи.

▼B

5. Комисията приема актове за изпълнение, за установяване на еднакви условия за прилагането на изискванията за информация и публичност, посочени в параграф 1, буква и).

ДЯЛ VII

МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

ГЛАВА I

Общи разпоредби

Раздел 1

Създаване и цели на системата за мониторинг и оценка

Член 67

Система за мониторинг и оценка

Съгласно настоящия дял, в сътрудничество между Комисията и държавите членки се изготвя обща система за мониторинг и оценка, която се приема от Комисията чрез актове за изпълнение. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

Член 68

Цели

Системата за мониторинг и оценка има за цел да:

- а) демонстрира напредъка и постиженията на политиката за развитие на селските райони и да оцени въздействието, ефективността, ефикасността и значението на интервенциите на политиката за развитие на селските райони;
- б) допринесе за по-целенасочено подпомагане за развитието на селските райони;
- в) подпомогне общ процес на обучение, свързан с мониторинга и оценката.

Раздел 2

Технически разпоредби

Член 69

Общи показатели

1. В системата за наблюдение и оценка, предвидена в член 67, се определя списък с общите показатели, свързани с първоначалното състояние, както и с финансовото изпълнение, крайни продукти, резултати и въздействие на програмата, които са приложими за всяка програма, с цел да се даде възможност за обобщаване на данните на равнището на Съюза.

▼B

2. Общите показатели се основават на достъпни данни и са свързани със структурата и целите на рамката на политиката за развитие на селските райони, и позволяват оценка на напредъка, ефикасността и ефективността на изпълнение на политиката по отношение на целите и задачите на равнището на Съюза, на национално равнище и на равнището на програмата. Общите показатели за въздействието се основават на достъпни данни.

3. Оценителите измерват количествено въздействието на програмата чрез показателите за въздействието. Въз основа на доказателствата, представени в оценките относно ОСП, включително оценките относно програмите за развитие на селските райони, Комисията — подпомагана от държавите членки — извършва оценка на комбинираното въздействие на всички инструменти на ОСП.

*Член 70***Електронна информационна система**

Ключова информация за изпълнението на програмата, за всяка операция, избрана за финансиране, както и за приключени операции, необходима за мониторинга и оценката, включително ключова информация за всеки бенефициер и проект, се записва и съхранява по електронен път.

*Член 71***Предоставяне на информация**

Бенефициерите на помощта по мерките за развитие на селските райони и местните групи за действие се задължават да предоставят на управляващия орган и/или на назначените оценители или други структури, на които е делегирано да изпълняват функции от негово име, цялата необходима информация, която позволява мониторинг и оценка на програмата, и по-конкретно във връзка със спазването на посочените цели и приоритети.

*ГЛАВА II***Мониторинг***Член 72***Процедури за мониторинг**

1. Управляващият орган и комитетът за мониторинг, посочен в член 47 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, наблюдават качеството на изпълнението на програмата.

2. Управляващият орган и комитетът за мониторинг извършват мониторинг на всяка програма за развитие на селските райони с помощта на финансови показатели и показатели за резултати и цели.

*Член 73***Комитет за мониторинг**

Държавите членки с регионални програми могат да учредят национален комитет за мониторинг, който да координира изпълнението на тези програми по отношение на националната рамка и усвояването на финансови ресурси.

▼ B*Член 74***Отговорности на комитета за мониторинг**

Комитетът за мониторинг следи за изпълнението на програмата за развитие на селските райони и за ефективността на нейното прилагане. За тази цел, в допълнение към функциите, посочени в член 49 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, комитетът за мониторинг:

▼ M7

а) преди публикуването на съответната покана за представяне на предложения дава консултации и становище относно критериите за подбор за финансираните операции, като тези критерии се преразглеждат съобразно нуждите на програмирането;

▼ B

- б) проверява дейностите и резултатите, свързани с напредъка в изпълнението на плана за оценка на програмата;
- в) разглежда по-конкретно действията в програмата, свързани с изпълнението на предварителните условия, които попадат в рамките на отговорността на управляващия орган, и бива информиран за действията, свързани с изпълнението на други предварителни условия;
- г) участва в националната мрежа за селските райони с цел обмен на информация за изпълнението на програмата;
- д) преглежда и одобрява годишните доклади за изпълнението преди изпращането им до Комисията.

*Член 75***Годишен доклад за изпълнението****▼ M12**

1. До 30 юни 2016 г. и до 30 юни на всяка следваща година до 2026 г. включително държавата членка представяна Комисията годишния доклад за изпълнението относно изпълнението на програмата за развитие на селските райони през предходната календарна година. Докладът, представен през 2016 г., обхваща календарните години 2014 и 2015.

▼ B

2. В допълнение към изпълняването на изискванията по член 50 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 годишните доклади за изпълнението, наред с останалото, включват и информация относно финансовите задължения и разходите по всяка мярка и обобщение на предприетите дейности във връзка с плана за оценка.

3. В допълнение към изпълняването на изискванията по член 50 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 годишният доклад за изпълнението, който се предава през 2017 г., включва и описание на изпълнението на всички подпрограми в обхвата на програмата.

4. В допълнение към изпълняването на изискванията по член 50 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 годишният доклад за изпълнението, който се предава през 2019 г., включва и описание на изпълнението на всички подпрограми в обхвата на програмата и оценка на постигнатия напредък за осигуряване на интегриран подход при използването на ЕЗФРСР и други финансови инструменти на ЕС за подпомагане на териториалното развитие на селските райони, включително чрез стратегии за местно развитие.

▼B

5. Комисията приема актове за изпълнение за определяне на правила относно представянето на годишните доклади за изпълнението. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

*ГЛАВА III***Оценка***Член 76***Общи разпоредби**

1. Комисията може да приеме актове за изпълнение за определяне на елементите, които следва да се съдържат в предварителните и последващите оценки, посочени в членове 55 и 57 от Регламент (ЕС) № 1303/2013, и за установяване на минималните изисквания за плана за оценка, посочен в член 56 от Регламент (ЕС) № 1303/2013. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

2. Държавите членки гарантират, че оценките са в съответствие с общия подход за оценяване, договорен в съответствие с член 67, организират изготвянето и събирането на необходимите данни и изпращат на оценителите различна информация, осигурена от системата за мониторинг.

3. Докладите за оценка се предоставят от държавите членки по интернет и от Комисията на нейната интернет страница.

*Член 77***Предварителна оценка**

Държавите членки гарантират, че лицето, което извършва предварителната оценка, се включва още в ранен етап в процеса на разработване на програмата за развитие на селските райони, включително изготвянето на анализа, посочен в член 8, параграф 1, буква б), в проектирането на интервенционната логика на програмата и в определянето на целите на програмата.

*Член 78***Последваща оценка****▼M12**

През 2026 г. докладът за последваща оценка се изготвя от държавите членки за всички техни програми за развитие на селските райони. Този доклад се представя на Комисията до 31 декември 2026 г.

▼B*Член 79***Обобщения на оценките**

Комисията отговаря за изготвянето на обобщения на докладите за предварителни и последващи оценки на равнището на Съюза.

Обобщенията на докладите за оценка се изготвят най-късно до 31 декември на годината след представянето на съответните оценки.

ДЯЛ VIII

РАЗПОРЕДБИ ЗА ЗАЩИТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА

Член 80

Приложими правила по отношение на предприятията

Когато по настоящия регламент се предоставя подпомагане за форми на сътрудничество между предприятия, такова подпомагане може да се предоставя само на онези форми на сътрудничество, при които се спазват правилата за конкуренция, приложими по силата на членове 206—210 от Регламент (ЕС) № 1308/2013 на Европейския парламент и на Съвета.

Член 81

Държавни помощи

1. Освен ако не е посочено друго в настоящия дял, членове 107, 108 и 109 от ДФЕС се прилагат по отношение на подпомагането за развитието на селските райони, отпуснати от държавите членки.

2. Членове 107, 108 и 109 от ДФЕС не се прилагат по отношение на плащания, предоставени от държавите членки съгласно и в съответствие с настоящия регламент или с допълнителното национално финансиране, посочено в член 82, в рамките на обхвата на член 42 от ДФЕС.

Член 82

Допълнително национално финансиране

Плащанията, направени от държавите членки във връзка с операции, попадащи в обхвата на член 42 от ДФЕС и предназначени да осигурят допълнително финансиране за развитие на селските райони, за които е отпусната помощ от Съюза във всеки един момент от програмния период, се включват от държавите членки в програмата за развитие на селските райони, предвидена в член 8, параграф 1, буква й), и се одобряват от Комисията, ако отговарят на критериите по настоящия регламент.

ДЯЛ IX

**ПРАВОМОЩИЯ НА КОМИСИЯТА, ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ,
ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

ГЛАВА I

Правомощия на Комисията

Член 83

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 2, параграф 3, член 14, параграф 5, член 16, параграф 5, член 19, параграф 8, член 22, параграф 3, член 28, параграфи 10 и 11, член 29, параграф 6, член 30, параграф 8, член 33, параграф 4, член 34, параграф 5, член 35, параграф 10, член 36, параграф 5, член 45, параграф 6, член 47, параграф 6, член 58, параграф 7 и член 89, се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.

▼B

► **C1** 2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 2, параграф 3, член 14, параграф 5, член 16, параграф 5, член 19, параграф 8, член 22, параграф 3, член 28, параграфи 10 и 11, член 29, параграф 6, член 30, параграф 8, член 33, параграф 4, член 34, параграф 5, член 35, параграф 10, член 36, параграф 5, член 45, параграф 6, член 47, параграф 6, член 58, параграф 7 и член 89, се предоставя на Комисията за срок от седем години, считано от датата на влизане в сила на настоящия регламент. ◀ Комисията изготвя доклад относно делегирането на правомощия не по-късно от девет месеца преди изтичането на седемгодишния срок. Делегирането на правомощия се продължава мълчаливо за срокове с еднаква продължителност, освен ако Европейският парламент или Съветът не възразят срещу подобно продължаване не по-късно от три месеца преди изтичането на всеки срок.

► **C1** 3. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 2, параграф 3, член 14, параграф 5, член 16, параграф 5, член 19, параграф 8, член 22, параграф 3, член 28, параграфи 10 и 11, член 29, параграф 6, член 30, параграф 8, член 33, параграф 4, член 34, параграф 5, член 35, параграф 10, член 36, параграф 5, член 45, параграф 6, член 47, параграф 6, член 58, параграф 7 и член 89, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. ◀ С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. То поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна, посочена в решението дата. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и Съвета.

▼C1

5. Делегиран акт, приет съгласно член 2, параграф 3, член 14, параграф 5, член 16, параграф 5, член 19, параграф 8, член 22, параграф 3, член 28, параграфи 10 и 11, член 29, параграф 6, член 30, параграф 8, член 33, параграф 4, член 34, параграф 5, член 35, параграф 10, член 36, параграф 5, член 45, параграф 6, член 47, параграф 6, член 58, параграф 7 и член 89, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и на Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Този срок се удължава с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

▼B*Член 84***Процедура на комитет**

1. Комисията се подпомага от комитет, наречен „Комитет за развитие на селските райони“. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.

2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

ГЛАВА II

Общи разпоредби

Член 85

Обмен на информация и документи

1. В сътрудничество с държавите членки Комисията създава информационна система, която позволява сигурен обмен на данни от общ интерес между Комисията и всяка държава членка. Комисията приема актове за изпълнение за определяне на правила за работата на тази система. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 84.

2. Комисията гарантира, че има подходяща сигурна електронна система, в която може да се записва, съхранява и управлява ключова информация и доклад за мониторинга и оценката.

Член 86

Обработване и защита на личните данни

1. Държавите членки и Комисията събират лични данни за целите на извършването на задълженията си по управление, контрол, мониторинг и оценка съгласно настоящия регламент, и по-конкретно за целите на задълженията, предвидени в дялове VI и VII, и не обработват тези данни по несъвместим с тази цел начин.

2. Когато лични данни се обработват за целите на мониторинга и оценката съгласно дял VII, като се използва сигурната електронна система, посочена в член 85, те се правят анонимни и се обработват единствено в обобщен вид.

3. Личните данни се обработват в съответствие с правилата на Директива 95/46/ЕО и Регламент (ЕО) № 45/2001. По-конкретно такива данни не се съхраняват във вид, който позволява идентифицирането на субекта на данните, за срок, по-дълъг от необходимото за целите, за които са събрани или за които са подложени на допълнителна обработка, като се имат предвид минималните срокове за съхранение на данни, предвидени в приложимото национално право и право на Съюза.

4. Държавите членки информират субектите на данни, че личните им данни могат да бъдат обработвани от национални органи и органи на Съюза в съответствие с параграф 1 и че във връзка с това те могат да се ползват от правата, предвидени в правилата за защита на данните съответно в Директива 95/46/ЕО и в Регламент (ЕО) № 45/2001.

5. По отношение на настоящия член се прилагат членове 111—114 от Регламент (ЕС) 1306/2013.

Член 87

Общи разпоредби за ОСП

Регламент (ЕС) № 1306/2013 и приетите съгласно същия регламент разпоредби се прилагат по отношение на мерките, определени в настоящия регламент.

ГЛАВА III

Преходни и заключителни разпоредби

Член 88

Регламент (ЕО) № 1698/2005

Регламент (ЕО) № 1698/2005 се отменя.

Регламент (ЕО) № 1698/2005 продължава да се прилага по отношение на операции, изпълнявани по програми, одобрени от Комисията съгласно посочения регламент преди 1 януари 2014 г.

Член 89

Преходни разпоредби

С оглед да улесни прехода от системата, установена от Регламент (ЕО) № 1698/2005, към системата, установена от настоящия регламент, на Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 83 за определяне на условията, при които подпомагане, одобрено от Комисията съгласно Регламент (ЕО) № 1698/2005, може да се интегрира в подпомагане, предвидено съгласно настоящия регламент, включително за техническа помощ и за последващи оценки. Тези делегирани актове може също да съдържат условия за прехода от подпомагането на развитието на селските райони в Хърватия съгласно Регламент (ЕО) № 1085/2006 към помощта, предвидена по настоящия регламент.

Член 90

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила в деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се от 1 януари 2014 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

▼ M8

ПРИЛОЖЕНИЕ I

▼ M12

ЧАСТ ПЪРВА: РАЗБИВКА НА ПОМОЩТА ОТ СЪЮЗА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ (2014—2020 г.)

▼ M8

(текущи цени в евро)

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	ОБЩО 2014—2020 г.
Белгия	40 855 562	97 243 257	109 821 794	97 175 076	97 066 202	102 912 713	102 723 155	647 797 759
България	0	502 807 341	505 020 057	340 409 994	339 966 052	339 523 306	338 990 216	2 366 716 966
Чешка република	0	470 143 771	503 130 504	344 509 078	343 033 490	323 242 050	321 615 103	2 305 673 996
Дания	90 287 658	90 168 920	136 397 742	144 868 072	153 125 142	152 367 537	151 588 619	918 803 690
Германия	664 601 903	1 498 240 410	1 685 574 112	1 404 073 302	1 400 926 899	1 397 914 658	1 394 588 766	9 445 920 050
Естония	103 626 144	103 651 030	111 192 345	122 865 093	125 552 583	127 277 180	129 177 183	823 341 558
Ирландия	0	469 633 941	469 724 442	313 007 411	312 891 690	312 764 355	312 570 314	2 190 592 153
Гърция	0	907 059 608	1 007 736 821	703 471 245	701 719 722	700 043 071	698 261 326	4 718 291 793
Испания	0	1 780 169 908	1 780 403 445	1 185 553 005	1 184 419 678	1 183 448 718	1 183 394 067	8 297 388 821
Франция	4 353 019	2 336 138 618	2 363 567 980	1 665 777 592	1 668 304 328	1 984 761 729	1 987 739 983	12 010 643 249
Хърватия	0	448 426 250	448 426 250	282 342 500	282 342 500	282 342 500	282 342 500	2 026 222 500
Италия	0	2 223 480 180	2 231 599 688	1 493 380 162	1 495 583 530	1 498 573 799	1 501 763 408	10 444 380 767
Кипър	0	28 341 472	28 345 126	18 894 801	18 892 389	18 889 108	18 881 481	132 244 377
Латвия	138 327 376	150 968 424	153 066 059	155 139 289	157 236 528	159 374 589	161 491 517	1 075 603 782
Литва	230 392 975	230 412 316	230 431 887	230 451 686	230 472 391	247 213 599	264 151 386	1 663 526 240
Люксембург	0	21 385 468	21 432 133	14 366 484	14 415 051	14 464 074	14 511 390	100 574 600
Унгария	0	742 851 235	737 099 981	488 620 684	488 027 342	487 402 356	486 662 895	3 430 664 493

▼ M9▼ M8

▼ M8*(текущи цени в евро)*

	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	ОБЩО 2014—2020 г.
Малта	0	20 905 107	20 878 690	13 914 927	13 893 023	13 876 504	13 858 647	97 326 898
Нидерландия	87 118 078	87 003 509	118 496 585	118 357 256	118 225 747	148 107 797	147 976 388	825 285 360
Австрия	557 806 503	559 329 914	560 883 465	562 467 745	564 084 777	565 713 368	567 266 225	3 937 551 997
Полша	1 569 517 638	1 175 590 560	1 193 429 059	1 192 025 238	1 190 589 130	1 189 103 987	1 187 301 202	8 697 556 814
Португалия	577 031 070	577 895 019	578 913 888	579 806 001	580 721 241	581 637 133	582 456 022	4 058 460 374
Румъния	0	1 723 260 662	1 751 613 412	1 186 544 149	1 184 725 381	1 141 925 604	1 139 927 194	8 127 996 402
Словения	118 678 072	119 006 876	119 342 187	119 684 133	120 033 142	120 384 760	120 720 633	837 849 803
Словакия	271 154 575	213 101 979	215 603 053	215 356 644	215 106 447	214 844 203	214 524 943	1 559 691 844
Финландия	335 440 884	336 933 734	338 456 263	340 009 057	341 593 485	343 198 337	344 776 578	2 380 408 338
Швеция	0	386 944 025	378 153 207	249 386 135	249 552 108	249 710 989	249 818 786	1 763 565 250
Обединено кралство	475 531 544	848 443 195	850 859 320	754 569 938	754 399 511	755 442 113	756 171 870	5 195 417 491
Общо ЕС-28	5 264 723 001	18 149 536 729	18 649 599 495	14 337 026 697	14 346 899 509	14 656 460 137	14 675 251 797	100 079 497 365

▼ M9▼ M8

Техническа помощ	34 130 699	34 131 977	34 133 279	34 134 608	34 135 964	34 137 346	34 138 756	238 942 629
Общо	5 298 853 700	18 183 668 706	18 683 732 774	14 371 161 305	14 381 035 473	14 690 597 483	14 709 390 553	100 318 439 994

▼ M9

▼ **M13****ЧАСТ ВТОРА: РАЗБИВКА НА ПОДПОМАГАНЕТО ОТ СЪЮЗА ЗА
РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ (2021 Г. И 2022 Г.)**

(текущи цени в евро)

	2021 г.	► M14 2022 г. ◀
Белгия	101 120 350	► M14 82 800 894 ◀
България	276 362 304	► M14 284 028 644 ◀
Чехия	317 532 230	► M14 267 027 708 ◀
Дания	155 064 249	► M14 136 972 060 ◀
Германия	1 635 145 136	► M14 1 387 301 738 ◀
Естония	107 500 074	► M14 88 031 648 ◀
Ирландия	380 591 206	► M14 311 641 628 ◀
Гърция	776 736 956	► M14 651 537 600 ◀
Испания	1 320 014 366	► M14 1 081 564 825 ◀
Франция	2 342 357 917	► M14 2 008 001 070 ◀
Хърватия	320 884 794	► M14 276 679 401 ◀
Италия	1 654 587 531	► M14 1 355 921 375 ◀
Кипър	29 029 670	► M14 23 770 514 ◀
Латвия	143 740 636	► M14 142 745 173 ◀
Литва	238 747 895	► M14 195 495 162 ◀
Люксембург	13 190 338	► M14 11 626 644 ◀
Унгария	476 870 229	► M14 384 539 149 ◀
Малта	23 852 009	► M14 19 334 497 ◀
Нидерландия	161 088 781	► M14 129 378 369 ◀
Австрия	635 078 708	► M14 520 024 752 ◀
Полша	1 297 822 020	► M14 1 004 725 539 ◀
Португалия	575 185 863	► M14 455 640 620 ◀
Румъния	1 181 006 852	► M14 967 049 892 ◀
Словения	134 545 025	► M14 110 170 192 ◀
Словакия	318 199 138	► M14 234 975 909 ◀
Финландия	432 995 097	► M14 354 551 956 ◀
Швеция	258 770 726	► M14 211 889 741 ◀
Общо ЕС	15 308 020 100	► M14 12 697 426 700 ◀
Техническа помощ	36 969 860	► M14 30 272 220 ◀
Общо	15 344 989 960	► M14 12 727 698 920 ◀

▼ M12

ПРИЛОЖЕНИЕ IA

**РАЗБИВКА НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ СРЕДСТВА ПО ДЪРЖАВА
ЧЛЕНКА, КАКТО Е ПОСОЧЕНО В ЧЛЕН 58А**

(по текущи цени в EUR)

	2021	2022
Белгия	14 246 948	33 907 737
България	59 744 633	142 192 228
Чехия	54 879 960	130 614 305
Дания	16 078 147	38 265 991
Германия	209 940 765	499 659 020
Естония	18 636 494	44 354 855
Ирландия	56 130 739	133 591 159
Гърция	108 072 886	257 213 470
Испания	212 332 550	505 351 469
Франция	256 456 603	610 366 714
Хърватия	59 666 188	142 005 526
Италия	269 404 179	641 181 947
Кипър	3 390 542	8 069 491
Латвия	24 878 226	59 210 178
Литва	41 393 810	98 517 267
Люксембург	2 606 635	6 203 790
Унгария	88 267 157	210 075 834
Малта	2 588 898	6 161 577
Холандия	15 513 719	36 922 650
Австрия	101 896 221	242 513 006
Полша	279 494 858	665 197 761
Португалия	104 599 747	248 947 399
Румъния	204 761 482	487 332 328
Словения	21 684 662	51 609 495
Словакия	48 286 370	114 921 561
Финландия	61 931 116	147 396 056
Швеция	44 865 170	106 779 104
Общо ЕС-27	2 381 748 705	5 668 561 918
Техническа помощ (0,25 %)	5 969 295	14 206 922
Общо	2 387 718 000	5 682 768 840

ПРИЛОЖЕНИЕ II

РАЗМЕРИ И СТАВКИ НА ПОМОЩТА

Член	Предназначение	Максимална сума в евро или ставка	
Член 15, параграф 8	Консултантски услуги, услуги по управление на стопанство и услуги по заместване в стопанство	1 500	за консултация
		200 000	за три години, за обучение на консултанти
Член 16, параграф 2	Дейности за осведомяване и популяризиране	70 %	от допустимия разход за дейността
Член 17, параграф 4	Схеми за качество за селскостопански продукти и храни	3 000	за стопанство за година
Член 17, параграф 3	Инвестиции във физически активи		Селско стопанство
		50 %	от размера на допустимите инвестиции в по-слабо развитите региони и във всички региони, в които за периода 2007—2013 г. БВП на глава от населението е бил под 75 % от средната стойност за ЕС-25 за референтния период, но в които БВП на глава от населението е над 75 % от средната стойност за ЕС-27;
		75 %	от сумата за допустима инвестиция в най-отдалечени региони
		75 %	от сумата за допустима инвестиция в Хърватия за изпълнението на Директива 91/676/ЕИО ⁽¹⁾ (*) на Съвета в срок най-много от четири години от датата на присъединяване в съответствие с член 3, параграф 2 и член 5, параграф 1 от същата директива
		75 %	от сумата за допустима инвестиция в малките острови в Егейско море
		40 %	<p>► M12 от сумата за допустима инвестиция в други райони</p> <p>Горните ставки могат да се увеличат максимално с допълнителни 35 процентни пункта в случай на операции по финансиране от фондовете, посочени в член 58а, параграф 1, допринасящи за издръжливо, устойчиво и цифрово икономическо възстановяване, при условие че това подпомагане не надхвърля 75 %, и с допълнителни 20 процентни пункта, ако максималното комбинирано подпомагане не надхвърля 90 %, за:</p> <ul style="list-style-type: none"> — млади земеделски стопани съгласно определението в настоящия регламент, или стопани, които вече са се установили през петте години преди подаването на заявление за подпомагане; — колективни инвестиции и интегрирани проекти, включително свързаните със сливане на организации на производители; — райони с природни и други специфични ограничения, както е посочено в член 32;

▼ B

Член	Предназначение	Максимална сума в евро или ставка	
			— операции, подпомогани в рамките на ЕПИ; — инвестиции, свързани с операциите по членове 28 и 29 ◀
			Преработка и предлагане на пазара на продукти, изброени в приложение I към ДФЕС
		50 %	от размера на допустимите инвестиции в по-слабо развитите региони и във всички региони, в които за периода 2007—2013 г. БВП на глава от населението е бил под 75 % от средната стойност за ЕС-25 за референтния период, но в които БВП на глава от населението е над 75 % от средната стойност за ЕС-27;
		75 %	от сумата за допустима инвестиция в най-отдалечени региони
		75 %	от сумата за допустима инвестиция в малките острови в Егейско море
		40 %	► M12 от сумата за допустима инвестиция в други райони Горните ставки могат да се увеличат максимално с допълнителни 35 процентни пункта в случай на операции по финансиране от фондовете, посочени в член 58а, параграф 1, допринасящи за издръжливо, устойчиво и цифрово икономическо възстановяване, при условие че това подпомагане не надхвърля 75 %, и с допълнителни 20 процентни пункта, ако максималното комбинирано подпомагане не надхвърля 90 %, за операции, подпомогани в рамките на ЕПИ, или операции, свързани със сливане на организации на производителите. ◀
Член 17, параграф 4	Инвестиции във физически активи	100 %	Инвестиции в непроизводствена дейност и селскостопанска и горска инфраструктура
Член 18, параграф 5	Възстановяване на селскостопански производствен потенциал, претърпял щети в резултат на природни бедствия, и въвеждане на подходящи превантивни мерки	80 %	от сумата за допустими разходи за инвестиции за превантивни операции, осъществявани от отделни земеделски стопани.
		100 %	от сумата за допустими разходи за инвестиции за превантивни операции, осъществявани съвместно от повече от един бенефициер
		100 %	от сумата за допустими разходи за инвестиции за операции за възстановяване на земеделски земи и на селскостопански производствен потенциал, нарушени от природни бедствия и катастрофични събития
Член 19, параграф 6	Развитие на стопанства и предприятия	70 000	► M12 на млад земеделски стопанин съгласно член 19, параграф 1, буква а), подточка i) Тази сума може да се увеличи максимално с допълнителни 30 000 EUR в случай на операции по финансиране от фондовете, посочени в член 58а, параграф 1. ◀
		70 000	на бенефициер съгласно член 19, параграф 1, буква а), подточка ii)
		15 000	на малко стопанство съгласно член 19, параграф 1, буква а), подточка iii)

▼B

Член	Предназначение	Максимална сума в евро или ставка	
Член 23, параграф 3	Създаване на агролесовъдни системи	80 %	от сумата за допустима инвестиция за създаване на агролесовъдни системи
Член 26, параграф 4	Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, в мобилизирането и търговията на горски продукти	65 %	от сумата за допустима инвестиция в по-слабо развити региони
		75 %	от сумата за допустима инвестиция в най-отдалечени региони
		75 %	от сумата за допустима инвестиция в малките острови в Егейско море
		40 %	от сумата за допустима инвестиция в други райони
Член 27, параграф 4	Създаване на групи и организации на производители	10 %	Като процент от продадената продукция през първите пет години след признаването им. Подпомагането е намаляващо.
		100 000	Максимална сума на година при всички случаи.
Член 28, параграф 8	агроекология и климат	600 (*)	за хектар за година за едногодишни култури
		900 (*)	за хектар за година за специализирани многогодишни култури
		450 (*)	за хектар за година за други видове земеползване
		200 (*)	за животинска единица за година за местни породи, застрашени от изчезване в животновъдството
Член 29, параграф 5	Биологично земеделие	600 (*)	за хектар за година за едногодишни култури
		900 (*)	за хектар за година за специализирани многогодишни култури
		450 (*)	за хектар за година за други видове земеползване
Член 30, параграф 7	Плащания по Natura 2000 и Рамковата директива за водите	500 (*)	максимален размер за хектар за година през първоначалния период, не по-дълъг от пет години
		200 (*)	максимален размер за хектар за година
		50 (**)	минимален размер на плащанията по Рамковата директива за водите за хектар за година
Член 31, параграф 3	Плащания за райони с природни или други специфични ограничения	25	минимален размер за хектар за година, като средна стойност за площта, за която бенефициерът получава подкрепа
		250 (*)	максимален размер за хектар за година
		450 (*)	максимален размер за хектар за година в планински райони, определени в член 32, параграф 2

▼ **B**

Член	Предназначение	Максимална сума в евро или ставка	
Член 33, параграф 3	Хуманно отношение към животните	500	за животинска единица
Член 34, параграф 3	Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите	200 (*)	за хектар за година

▼ **M7**

Член 37, параграф 5	Застраховане на реколтата, животните и растенията	70 %	от дължимата застрахователна премия
Член 38, параграф 5	Взаимоспомагателни фондове за неблагоприятни климатични явления, болести по животните и растенията, нашествия на вредители и екологични инциденти	70 %	от допустимите разходи
Член 39, параграф 5	Инструмент за стабилизиране на доходите	70 %	от допустимите разходи

▼ **B**

(¹) Директива 91/676/ЕИО на Съвета от 12 декември 1991 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селскостопански източници (ОВ L 375, 31.12.1991 г., стр. 1).

(*) Тези суми могат да бъдат увеличени в надлежно обосновани случаи с оглед на специфични обстоятелства, които следва да бъдат разяснени в програмите за развитие на селските райони.

(**) Тези суми могат да бъдат намалени в надлежно обосновани случаи с оглед на специфични обстоятелства, които следва да бъдат разяснени в програмите за развитие на селските райони. NB:

Интензитетът на помощта не засяга правилата на Съюза за държавните помощи.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

**БИОФИЗИЧНИ КРИТЕРИИ ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ГРАНИЦИТЕ НА РАЙОНИТЕ С ПРИРОДНИ
ОГРАНИЧЕНИЯ**

КРИТЕРИЙ	ОПРЕДЕЛЕНИЕ	ПРАГ
КЛИМАТ		
Ниска температура (*)	Продължителност на вегетационния период (брой дни), определена чрез броя дни със средна дневна температура > 5 °C (LGP ₅) или	≤ 180 дни
	Сума на произведението от температурата по времето (градусодни) за вегетационен период, определен чрез натрупаната средна дневна температура > 5 °C.	≤ 1 500 градусодни
Сухота	Дял на годишното количество на валежите (КВ) спрямо годишната потенциална евапотранспирация (ПЕ)	КВ/ПЕ ≤ 0,5
КЛИМАТ И ПОЧВИ		
Прекомерна влажност на почвите	Брой дни в рамките на или превишаващи повърхностния капацитет	≥ 230 дни
ПОЧВИ		
Недостатъчно отводняване на почвите (*)	Райони, които са заблатени през голяма част от годината	Влажни до 80 cm от повърхността над 6 месеца или влажни до 40 cm от повърхността над 11 месеца или Почви с лошо или много лошо отводняване или Глеевиден цвят профил до 40 cm от повърхността
Неблагоприятна текстура и каменливост (*)	Относително изобилие на глина, утайки, пясък, органична материя (тегловни %) и грубозърнест материал (волуметрични %)	≥ 15 % от обема на най-горния почвен слой са съставени от грубозърнест материал, включително оголени скали, големи скални късове или
		класът на текстурата в половината или повече (сумарно) от 100 cm от повърхността на почвата е пясъчлива, пясъчливо-глинеца, определена като: % утайки + (2 × % глина) ≤ 30 % или
		Клас на текстурата на най-горния почвен слой: тежки глинести почви (≥ 60 % глина) или
		Органични почви (≥ 30 % органична материя) от минимум 40 cm или
		Най-горният почвен слой съдържа 30 % или повече глина и са налице вертикални свойства до 100 cm от повърхността на почвата

▼B

КРИТЕРИЙ	ОПРЕДЕЛЕНИЕ	ПРАГ
Повърхностна дълбочина на вкореняване	Дълбочина (cm) от повърхността на почвата до консолидирани твърди скали или твърд хоризонт.	≤ 30 cm
Незадоволителни химични свойства (*)	Наличие на соли, обменен натрий, твърде висока киселинност	Съдържание на соли: ≥ 4 deci-Siemens на метър (dS/m) от най-горния почвен слой или
		Съдържание на натрий: ≥ 6 процента обменен натрий (ПОН) в половината или повече (сумарно) от 100 cm от повърхността на почвата или
		Киселинност на почвата: pH ≤ 5 (във водата) в повърхностния слой на почвата

ТЕРЕН

Райони със стръмни склонове	Промяна в надморската височина във връзка с планиметричното разстояние (%).	≥ 15 %
-----------------------------	---	-------------

(*) Държавите членки трябва да проверят дали този критерий е изпълнен единствено спрямо праговете, валидни за специфичното положение на даден район.

*ПРИЛОЖЕНИЕ IV***ПРИМЕРЕН СПИСКЪК НА МЕРКИТЕ И ОПЕРАЦИИТЕ ОТ
ОСОБЕНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТЕМАТИЧНИТЕ ПОДПРОГРАМИ,
ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 7**

Млади земеделски стопани:

Стартова помощ за млади земеделски стопани, които установяват за пръв път земеделско стопанство

Инвестиции във физически активи

Трансфер на знания и действия за осведомяване

Консултантски услуги, услуги по управление на стопанство и услуги по заместване в стопанство

Сътрудничество

Инвестиции в неселскостопански дейности

Малки стопанства:

Стартова помощ за развитието на малки стопанства

Инвестиции във физически активи

Схеми за качеството за селскостопански продукти и храни

Трансфер на знания и действия за осведомяване

Консултантски услуги, услуги по управление на стопанство и услуги по заместване в стопанство

Сътрудничество

Инвестиции в неселскостопански дейности

Създаване на групи на производителите

Подход LEADER

Планински райони:

Плащания за райони с природни или други специфични ограничения

Агроекологични дейности и операции във връзка с климата

Сътрудничество

Инвестиции във физически активи

Развитие на стопанства и предприятия в селските райони

Схеми за качеството за селскостопански продукти и храни

Създаване на агролесовъдни системи

Основни услуги и обновяване на селата в селските райони

Трансфер на знания и действия за осведомяване

Консултантски услуги, услуги по управление на стопанство и услуги по заместване в стопанство

Създаване на групи на производителите

Подход LEADER

Къси вериги на доставки:

Сътрудничество

Създаване на групи на производителите

Подход LEADER

Схеми за качеството за селскостопански продукти и храни

▼B

Основни услуги и обновяване на селата в селските райони

Инвестиции във физически активи

Трансфер на знания и действия за осведомяване

Консултантски услуги, услуги по управление на стопанство и услуги по заместване в стопанство

Жените в селските райони:

Трансфер на знания и действия за осведомяване

Консултантски услуги, услуги по управление на стопанство и услуги по заместване в стопанство

Инвестиции във физически активи

Развитие на стопанства и предприятия

Основни услуги и обновяване на селата в селските райони

Сътрудничество

Подход LEADER

Смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към тях, както и биологичното разнообразие.

Трансфер на знания и действия за осведомяване

Консултантски услуги, услуги по управление на стопанство и услуги по заместване в стопанство

Инвестиции във физически активи

Възстановяване на селскостопанския производствен потенциал, претърпял щети в резултат на природни бедствия и катастрофични събития, и въвеждане на подходяща превантивна мярка

Основни услуги и обновяване на селата в селските райони

Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване жизнеспособността на горите

Агроекология и климат

Биологично земеделие

Плащания по "Натура 2000" и Рамковата директива за водите

Плащания за райони с природни или други специфични ограничения (биологично разнообразие)

Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите

Сътрудничество

Управление на риска

ПРИЛОЖЕНИЕ V

ПРЕДВАРИТЕЛНИ УСЛОВИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ

1. УСЛОВИЯ, СВЪРЗАНИ С ПРИОРИТЕТИ

Приоритет на ЕС за РСР/Тематична цел (ТЦ) на ОСР	Предварително условие	Критерии за изпълнение
<p>Приоритет за РСР 1: насърчаване на организацията на хранителната верига, в т.ч. преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти, на хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство</p> <p>ТЦ 5: насърчаване на адаптирането към изменението на климата, избягването и управлението на риска</p>	3.1. Превенция и управление на риска: наличие на национални или регионални оценки на риска с оглед управлението на бедствия, като се отчита адаптирането към изменението на климата	<p>— Въведена е национална или регионална оценка на риска със следните елементи:</p> <p>— описание на процеса, методологията, методите и неопровержимите данни, използвани за оценка на риска, както и на основаните на риска критерии за определяне на приоритетите по отношение на инвестициите;</p> <p>— описание на сценарии с един риск и множество рискове;</p> <p>— когато е уместно, отчитане на националните стратегии за адаптиране към изменението на климата,</p>
Приоритет за РСР 4: възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство	4.1 Добро земеделско и екологично състояние (ДЗЕС): на национално ниво са въведени стандарти за добро земеделско и екологично състояние на земята, посочени в дял VI, глава I от Регламент (ЕС) № 1306/2013	— В националното законодателство са установени стандарти за ДЗЕС и те са посочени в програмите;
Тематична цел 5: насърчаване на адаптирането към изменението на климата, избягването и управлението на риска	4.2 Минималните изисквания за употребата на торове и продукти за растителна защита на национално равнище са установени минималните изисквания за употребата на торове и продукти за растителна защита, посочени в дял III, глава I, член 28 от настоящия регламент	— В програмите са указани минималните изисквания за употребата на торове и продукти за растителна защита, посочени в дял III, глава I от настоящия регламент;
Тематична цел 6: съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ефективното използване на ресурсите	4.3 Други приложими национални стандарти: за целите на дял III, глава I, член 28 от настоящия регламент са определени приложими задължителни национални стандарти	— В програмите са указани приложимите задължителни национални стандарти;
<p>Приоритет за РСР 5: насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в секторите на селското стопанство и храните и в горския сектор</p> <p>Тематична цел 4: подпомагане на прехода към нисковъглеродна икономика във всички сектори</p>	5.1 Енергийна ефективност: Предприети са действия за насърчаване на икономически ефективни подобрения в ефективността на крайното потребление, както и икономически ефективни инвестиции в енергийна ефективност при строителството или санирането на сгради.	<p>— Мерките са:</p> <p>— Мерки, които да гарантират, че са въведени минималните изисквания във връзка с енергийните характеристики на сградите съгласно членове 3, 4 и 5 от Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁽¹⁾.</p> <p>— Мерки, необходими за въвеждане на система за сертифициране на енергийните характеристики на сградите съгласно член 11 от Директива 2010/31/ЕС.</p>

Приоритет на ЕС за РСР/Тематична цел (ТЦ) на ОСР	Предварително условие	Критерии за изпълнение
ТЦ 6: Съхраняване и опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност		<ul style="list-style-type: none"> — Мерки за осигуряване на стратегическото планиране в областта на енергийната ефективност съгласно член 3 от Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾. — Мерки съгласно член 13 от Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾ относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги, с цел да се осигури предоставянето на индивидуални измерителни уреди на крайните клиенти, доколкото това е технически възможно, разумно от финансова гледна точка и съразмерно на потенциалните икономии на енергия.
	5.2. Воден сектор: Наличие на а) политика за определяне на цените на водата, която осигурява на потребителите подходящи стимули да използват водните ресурси ефективно, и б) адекватен принос на различните потребители на вода към възстановяването на разходите за водни услуги на равнище, определено в одобрения план за управление на речните басейни за инвестициите, подкрепени от програмите.	— В подпомаганите от ЕЗФРСР сектори държавата членка е осигурила участието на различните видове ползване на водите във възстановяването на разходите за водни услуги от отрасъла в съответствие с член 9, параграф 1, първо тире от Рамковата директива за водите, като се отчита по целесъобразност социалното, екологичното и икономическото въздействие на това възстановяване, както и географските и климатичните условия в засегнатия(те) регион(и);
	5.3. Енергия от ВЕИ: Предприети са мерки за насърчаване на производството и разпространението на възобновяеми енергийни източници ⁽⁴⁾ .	<ul style="list-style-type: none"> — Въведени са прозрачни схеми за подкрепа, приоритетен достъп до мрежата или гарантиран достъп и приоритет при разпределението, както и публично оповестени стандартни правила за поемането и поделянето на разходите за техническо приспособяване, съвместими с член 14, параграф 1 и член 16, параграфи 2 и 3 от Директива 2009/28/ЕО. — Държавата членка е приела национален план за действие в областта на енергията от ВЕИ в съответствие с член 4 от Директива 2009/28/ЕО
Приоритет за РСР 6: насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони ТЦ 2: Подобряване на достъпа до информационни и комуникационни технологии и на тяхното използване и качество (цел във връзка с широколентовите мрежи)	6. Инфраструктура за мрежи за достъп от следващо поколение (NGN): Наличие на национални или регионални планове за достъп от следващо поколение, които вземат под внимание регионалните дейности, за да се постигнат целите на Съюза във връзка с достъпа до високоскоростен Интернет, съсредоточавайки се върху областите, в които пазарът не осигурява отворена инфраструктура на приемлива цена и с качество, съответстващо на правилата на Съюза за конкуренцията и държавните помощи, и за предоставяне на достъпни услуги за уязвимите групи.	<ul style="list-style-type: none"> — Въведен е национален или регионален план за достъп от следващо поколение, който включва: <ul style="list-style-type: none"> — план за инвестиции в инфраструктура въз основа на икономически анализ, който отчита съществуващата частна и публична инфраструктура и планираните инвестиции[...];

Приоритет на ЕС за РСР/Тематична цел (ТЦ) на ОСП	Предварително условие	Критерии за изпълнение
		<ul style="list-style-type: none"> — модели за устойчиви инвестиции, които повишават конкуренцията и обезпечават достъп до отворени качествени инфраструктура и услуги на приемлива цена, които са готови за бъдещето; — мерки за стимулиране на частните инвестиции.

(¹) Директива 2010/31/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно енергийните характеристики на сградите (ОВ L 153, 18.6.2010 г., стр. 13).

(²) Директива 2012/27/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно енергийната ефективност, за изменение на директиви 2009/125/ЕО и 2010/30/ЕС и за отмяна на директиви 2004/8/ЕО и 2006/32/ЕО (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 1).

(³) Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 година относно ефективността при крайното потребление на енергия и осъществяване на енергийни услуги и за отмяна на Директива 93/76/ЕИО на Съвета. (ОВ L 114, 27.4.2006 г., стр. 64).

(⁴) Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО (ОВ L 140, 5.6.2009 г., стр. 16).

▼ B

ПРИЛОЖЕНИЕ VI

**ПРИМЕРЕН СПИСЪК С МЕРКИТЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ
ЕДИН ИЛИ ПОВЕЧЕ ПРИОРИТЕТИ НА СЪЮЗА ЗА РАЗВИТИЕ
НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ**

Мерки от особено значение за няколко приоритета на Съюза

- Член 15 Консултантски услуги, управление на стопанството и услуги по заместване в стопанството
- Член 17 Инвестиции във физически активи
- Член 19 Развитие на стопанството и стопанската дейност
- Член 35 Сътрудничество
- Членове 42-44 LEADER

Мерки от особено значение за насърчаване на трансфера на знания и иновациите в селското и горското стопанство и в селските райони

- Член 14 Трансфер на знания и дейности, свързани с информацията
- Член 26 Инвестиции в лесовъдни технологии и в преработката, мобилизирането и предлагането на пазара на продукти на горското стопанство

Мерки от особено значение за увеличаване на конкурентоспособността на всички типове селскостопанска дейност и укрепване на жизнеспособността на стопанствата

- Член 16 Схеми за качеството за селскостопански продукти и храни

Мерки от особено значение за насърчаване на организацията на хранителната верига и управлението на риска в селското стопанство

- Член 18 Възстановяване на потенциала за селскостопанска продукция, претърпял щети в резултат на природни бедствия или катастрофични събития, и въвеждане на подходящи превантивни мерки
- Член 24 Предотвратяване и възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития
- Член 27 Учредяване на групи на производителите
- Член 33 Хуманно отношение към животните
- Член 36 Управление на риска
- Член 37 Застраховане на реколтата, животните и растенията
- Член 40 Взаимоспомагателни фондове за болести по животните и растенията и за екологични катастрофи
- Член 39 Инструмент за стабилизиране на доходите

▼ C1

Мярка от особена важност за възстановяването, опазването и подобряването на екосистеми, свързани със селското и горското стопанство,

▼ B

както и

Насърчаване на ефективното използване на ресурси и подпомагане на прехода към икономика с ниска въглеродна интензивност и устойчивост към измененията на климата в секторите на селското и горското стопанство и хранителната промишленост

- Член 21, параграф 1, буква а) Залесяване и създаване на горски масиви
- Член 21, параграф 1, буква б) Създаване на агролесовъдни системи
- Член 21, параграф 1, буква г) Инвестиции за подобряване на устойчивостта и екологичната стойност, както и на потенциала на горските екосистеми за смекчаване на последиците от изменението на климата

▼B

- Член 28 Земеделие-околна среда-климат
- Член 39 Биологично земеделие
- Член 30 Плащания по „Натура 2000“ и Рамковата директива за водите
- Член 31—32 Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения
- Член 34 Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите
- Мерки от особено значение за насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическото развитие в селските райони
- Член 20 Основни услуги и обновяване на селата в селските райони
- Членове 42—44 LEADER